

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказом Генерального директора
Приватного акціонерного товариства
"Страхова компанія "Перша"
від "30" серпня 2017 року
№ 51

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ РИНКІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

ЗАРЕЄСТРОВАНО

Млен Нацкомфінпослуг

Підпис: *[Signature]* О. Максимчук
Прізвище, ініціали працівника

Дата: 05.10.2017
Регістраційний номер: 2214265

ПРАВИЛА
добровільного страхування
сільськогосподарської продукції
№22

ЗМІСТ

ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	3
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	6
2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ	6
3. СТРАХОВІ РИЗИКИ ТА СТРАХОВИЙ ВИПАДОК	8
4. ВИЗНАЧЕННЯ СТРАХОВИХ РИЗИКІВ ТА ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СТРАХОВИХ РИЗИКІВ	11
5. ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СТРАХОВИХ ВИПАДКІВ ТА ОБМЕЖЕННЯ СТРАХУВАННЯ	17
6. СТРАХОВА СУМА. ФРАНШИЗА	21
7. СТРАХОВІ ТАРИФИ. СТРАХОВІ ПЛАТЕЖІ	24
8. ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ	24
9. СТРОК ДІЇ, УМОВИ ПРИПИНЕННЯ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ	26
10. МІСЦЕ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ	28
11. ЗМІНА УМОВ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ, ЗМІНА СТУПЕНЯ СТРАХОВОГО РИЗИКУ	29
12. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН	30
13. ДІЇ У РАЗІ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ	32
14. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЮТЬ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ ТА РОЗМІР ЗБИТКІВ	34
15. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ЗАВДАНИХ ЗБИТКІВ ТА СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ	37
16. ПОРЯДОК І УМОВИ ВИПЛАТИ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ	40
17. ПІДСТАВИ ДЛЯ ВІДМОВИ У ВИПЛАТІ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ	41
18. НЕДІЙСНІСТЬ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ	42
19. ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СПОРІВ	42
20. ОСОБЛИВІ УМОВИ	42
21. МЕТОДИКА РОЗРАХУНКУ СТРАХОВОГО ТАРИФУ	44

ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

В цих Правилах добровільного страхування сільськогосподарської продукції (далі – **Правила**) терміни та визначення вживаються в такому значенні:

Загальні терміни та визначення:

Страховик – Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "Перша", від імені якої укладається договір страхування.

Страхувальник – дієздатна фізична або юридична особа, незалежно від форми власності, резидент чи нерезидент України, яка укладає зі Страховиком договір страхування.

Вигодонабувач – фізична або юридична особа, яка може зазнати збитків у результаті настання страхового випадку, і в зв'язку з цим, має інтерес, що ґрунтується на законі, іншому правовому акті або договорі щодо збереження застрахованого майна, а також призначена Страхувальником для отримання страхового відшкодування.

Договір страхування – це письмова угода між Страхувальником і Страховиком, згідно з якою Страховик бере на себе зобов'язання у разі настання страхового випадку здійснити виплату страхового відшкодування Страхувальнику або іншій особі, визначеній у договорі страхування Страхувальником, на користь якої укладено договір страхування, а Страхувальник зобов'язується сплачувати страхові платежі у визначені строки та виконувати інші умови договору страхування.

Ліміт відповідальності Страховика – граничний розмір страхового відшкодування в межах страхової суми, який за згодою сторін може встановлюватися за окремим страховим ризиком та/або випадком, по кожному виду збитку тощо.

Працівники Страхувальника – штатні працівники Страхувальника (робітники, службовці), а також особи, які працюють у Страхувальника за цивільно-правовими договорами, якщо вони діяли або повинні були діяти за завданням Страхувальника та під його контролем з дотриманням норм безпеки.

Страхова сума – грошова сума, в межах якої Страховик відповідно до умов договору страхування зобов'язаний здійснити виплату страхового відшкодування у разі настання страхового випадку.

Страхове відшкодування – грошова сума в межах встановленої договором страхування страхової суми, яку Страховик, відповідно до умов договору страхування, повинен виплатити у разі настання страхового випадку.

Страховий випадок – подія, що передбачена договором страхування, яка відбулася і з настанням якої виникає обов'язок Страховика здійснити виплату страхового відшкодування.

Страховий захист – зобов'язання Страховика, визначені договором страхування, щодо здійснення виплати страхового відшкодування у разі настання страхового випадку, який стався в обумовлений договором страхування відрізок часу.

Страховий платіж (страховий внесок, страхова премія) – плата за страхування, яку Страхувальник зобов'язаний внести Страховику згідно з договором страхування.

Страховий ризик – подія, на випадок якої провадиться страхування і яка має ознаки ймовірності та випадковості настання.

Страховий тариф – ставка страхового внеску з одиниці страхової суми за визначений період страхування.

Франшиза – частина збитків, що не відшкодовується Страховиком згідно з договором страхування.

Члени родини – дружина або чоловік (співмешканка/співмешканець), діти (в т.ч. усиновлені), батьки, прабатьки, рідні брати (сестри), онуки, утриманці, а також інші особи, які спільно проживають з особою, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки.

Терміни та визначення, пов'язані зі страхуванням культур і насаджень

Вегетаційний період – це період від посіву (проростання) рослин до дозрівання (збирання) врожаю.

Вегетація – стан активної життєдіяльності рослини, її ріст і живлення.

Врожай – наслідок органогенезу, коли культура, що дозріла, збирається з лану і залишає цей біологічний зв'язок.

Врожайність біологічна – урожайність усієї продукції створеної шляхом фотосинтезу за один вегетаційний сезон на одному гектарі площі посіву, що визначається в момент досягнення біологічного дозрівання "на пні".

Врожайність застрахована (страхове покриття) – рівень страхової врожайності, що покривається страхуванням, встановлюється договором страхування за згодою зі Страхувальником і може становити від 30% (тридцяти) до 150% (ста п'ятдесяти) відсотків страхової врожайності.

Врожайність страхова – усереднений кількісний показник врожайності сільськогосподарської культури з одного гектару посівної площі для окремого району (регіону) за останні 5 (10, 15, 20, 25, 30) років. Розраховується Страховиком для кожного району (регіону) до початку посівної.

Врожайність фактична – врожайність застрахованої сільськогосподарської культури яка одержана під час дії договору страхування;

Гарантований рівень урожайності – визначений договором страхування відсоток середньої багаторічної (як правило за 15 років) урожайності.

Епіфітотія – широке (на значній території – господарство, район, регіон) вибухоподібне (протягом певного часу) розповсюдження інфекційної хвороби рослин, яке значно перевищує звичайний рівень захворюваності на цю хворобу на такій території.

Загибель (втрата) посівів (посадок) – результат впливу несприятливих подій (страхових ризиків), що призвели до одного з наслідків:

– зменшення густоти стояння рослин культури більше ніж на 50% від густоти цих рослин при прийнятті на страхування, якщо пошкоджені (знищені) рослини не можуть відновити вегетацію;

– зниження розміру фактичної врожайності на певному полі (ділянці) нижче за 10% рівня застрахованої врожайності;

– відмирання підземної та надземної частини насаджень.

Заставна ціна – гарантована державою ціна на продукцію сільськогосподарської культури, яка компенсує середньогалузеві нормативні витрати на виробництво продукції сільськогосподарської культури і забезпечує мінімальний прибуток, достатній для відновлення виробництва.

Площа, прийнята на страхування – площа посівів (насаджень, посадок) сільськогосподарської культури, що зазначається Страхувальником у заяві на страхування та остаточно фіксується в договорі страхування.

Пошкодження посівів (посадок) – пошкодження посівів (посадок) на окремому полі або частині поля (ділянці) внаслідок впливу несприятливих подій (страхових ризиків), коли пошкоджені посіви (посадки) можуть відновити вегетацію та сформувати певний врожай, розмір якого перевищує 10% рівня застрахованої врожайності.

Ціна відшкодування – вартість одиниці продукції сільськогосподарської культури. Ціна відшкодування визначається за згодою Сторін до посіву сільськогосподарських культур.

Терміни та визначення, пов'язані зі страхуванням тварин

Вигул, випас тварини – перебування тварини поза закритими огороженими місцями постійного утримання.

Вимушений забій (знищення) тварини – забій тварини при отриманні нею травм, фізичних ушкоджень тощо, та у випадках, якщо подальше лікування є неефективним чи економічно недоцільним, і проводиться під наглядом спеціаліста ветеринарної медицини.

Господарські тварини продуктивного віку – тварини, які мають господарське значення, віком (якщо інший вік не передбачений договором страхування):

- а) велика рогата худоба – від 3 місяців до 15 років;
- б) коні – від 6 місяців до 18 років;
- в) свині – від 6 місяців до 5 років;
- г) вівці, кози, віслюки, мули – від 1 року до 7 років;
- д) птахи на птахофабриках (господарствах):
 - 1) по виробництву бройлерів – від 1 до 5 місяців;
 - 2) яйценосні породи – від 1 місяця до 2 років;
 - 3) страуси – від 2 місяців до 30 років;
- е) домашні птахи яйценосних порід – від 5 місяців до 2 років;
- ж) хутрові звірі – від 45 днів до 5 років.

Епізоотія – широке (на значній території – господарство, район, регіон) вибухоподібне (протягом певного часу) розповсюдження інфекційної хвороби тварин, яке значно перевищує звичайний рівень захворюваності на цю хворобу на такій території.

Загибель (втрата) тварини – смерть тварини в результаті настання раптових і непередбачених подій.

Захворювання тварини – порушення нормальної життєдіяльності організму застрахованої тварини, обумовлене функціональними і морфологічними змінами.

Нещасний випадок – раптова, короткочасна, непередбачувана та викликана зовнішнім впливом подія, що призвела до травматичного пошкодження застрахованої тварини з порушенням цілісності тканин, органів, їх функціональності, деформації, порушення опорно-рухового апарату, каліцтва або іншого розладу здоров'я застрахованої тварини чи її смерті.

Падіж тварин – поголовна загибель тварин від якої-небудь хвороби, голоду, нещасного випадку тощо.

Перетримування тварини – передача тварини третій особі з метою тимчасового утримання, належного догляду і збереження.

Племінна тварина – чистопородна або одержана за затвердженою програмою породного вдосконалення тварина, що зареєстрована в державних книгах племінних тварин має племінну (генетичну) цінність і може використовуватися в селекційному процесі відповідно до програм селекції.

Тварини – біологічні об'єкти, що відносяться до фауни: сільськогосподарські, домашні і дикі, у т.ч. домашня і дика птиця, хутрові, лабораторні, зоопаркові, циркові, риба, раки, молюски, жаби, бджоли, шовкопряди тощо, а також сперма, зиготи, запліднена ікра, інкубаційні яйця, ембріони тощо.

Травматичне пошкодження – ушкодження тканин, органів або організму тварини в цілому, що виникає при зовнішніх механічних, термічних, електричних, хімічних або інших впливах.

Утилізація – переробка туші тварини або інших продуктів вимушеного забою тварини, непридатних до споживання (у кормове борошно тваринного походження, клей або на інші технічні цілі).

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Ці Правила розроблені відповідно до Цивільного кодексу України, вимог Закону України "Про страхування" та інших законодавчих актів України.

1.2. На підставі цих Правил та чинного законодавства України Страховик укладає договори добровільного страхування сільськогосподарських культур, насаджень, тварин, продукції (далі – **договір страхування**) зі Страхувальниками.

1.3. У разі укладення договору страхування Страхувальник має право призначити Вигодонабувача, а також замінювати його до настання страхового випадку, якщо інше не передбачене договором страхування.

1.4. Якщо інше не передбачене договором страхування, обов'язки Страхувальника, зазначені в цих Правилах та договорі страхування, поширюються також і на Вигодонабувача. Вчинення Вигодонабувачем діяльності (дій або бездіяльності) породжує такі самі правові наслідки, якби така діяльність (дії або бездіяльність) була вчинена Страхувальником.

1.5. Під час укладення договору страхування сторони можуть домовитися щодо незастосування окремих положень цих Правил, а також щодо доповнення договору страхування положеннями, відмінними від викладених у тексті цих Правил, за умови, що це не суперечить чинному законодавству України.

1.6. Добровільне страхування сільськогосподарської продукції передбачає обов'язок Страховика за встановлену договором страхування плату (страховий внесок, страховий платіж, страхову премію) здійснити виплату страхового відшкодування відповідно до умов договору страхування шляхом відшкодування Страхувальнику або іншій особі, визначеній Страхувальником у договорі страхування (Вигодонабувачу), збитку, понесеного ними у зв'язку з пошкодженням, загибеллю (втратою) посівів (посадок), загибеллю (втратою), вимушеним забоем (знищенням), травматичним пошкодженням або захворюванням сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів, бджолосімей, риби та інших водних живих ресурсів, недобором (недоотриманням) тваринницької продукції, продукції бджільництва, загибеллю (недобором, недоотриманням) урожаю внаслідок настання подій, які передбачені договором страхування.

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

2.1. Предметом договору страхування є майнові інтереси, що не суперечать закону, пов'язані з відшкодуванням збитків, понесених Страхувальником або іншою особою, визначеною Страхувальником у договорі страхування, при:

2.1.1. вирощуванні, збиранні врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень;

2.1.2. вирощуванні (розведенні), відгодівлі (утриманні) сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, бджолосімей та хутрових звірів, вирощуванні, розведенні, вилову (добуванні) риби та інших водних живих ресурсів, іншої тваринницької продукції.

2.2. Відповідно до п.2.1.1 цих Правил застрахованими можуть бути:

2.2.1. посіви сільськогосподарських культур відкритого та/або захищеного ґрунту (далі – **Посіви**);

2.2.2. багаторічні насадження: дерева, кущі, плодово-ягідні насадження, виноградники (далі – **Багаторічні насадження**);

2.2.3. майбутній (очікуваний) урожай сільськогосподарських культур відкритого та/або захищеного ґрунту та/або багаторічних насаджень плодоносного віку (далі – **Майбутній урожай**);

2.2.4. урожайність майбутнього (очікуваного) врожаю сільськогосподарських культур відкритого та/або захищеного ґрунту та/або багаторічних насаджень плодоносного віку (далі – **Індекс урожайності**).

2.3. Якщо інше не передбачене умовами договору страхування, за п.2.1.1 цих Правил на страхування не приймаються:

- 2.3.1. природні сінокоси і пасовища;
- 2.3.2. посіви сільськогосподарських культур, що висіваються на зелене добриво, сіяних підпокривних та безпокривних багаторічних трав;
- 2.3.3. посіви сільськогосподарських культур, що висівалися Страхувальником 3 (три) останні роки поспіль, але жодного року від них не отримано врожаю;
- 2.3.4. багаторічні насадження плодоносного віку, якщо господарство не одержувало врожаю з цих насаджень протягом останніх 3 (трьох) років;
- 2.3.5. багаторічні насадження, що зростають в садах, знос або зрідження яких становить не менше 70 (сімдесяти) відсотків їх первинної вартості або нормативу посадки, чи такі, що підлягають списанню з балансу у зв'язку з плановою реконструкцією, викорчовуванням, природним відмиранням, враженням хворобами та шкідниками;
- 2.3.6. посіви (насадження) сільськогосподарських культур, що знаходяться в зоні, якій загрожують обвали, зсуви, повені та інші стихійні явища – з моменту оголошення у встановленому порядку про таку загрозу відповідними органами нагляду у віданні яких знаходяться такі дії;
- 2.3.7. посіви (насадження) сільськогосподарських культур, що на момент укладення договору страхування мають явні ознаки ураження хворобами і шкідниками; пошкоджені внаслідок несприятливих погодних умов; засмічені карантинними об'єктами (організмами), зазначеними у Переліку регульованих шкідливих організмів, затвердженому Мінагрополітики України, чинним на момент укладення договору страхування;
- 2.3.8. посіви (насадження) сільськогосподарських культур, що мають відхилення від норми висіву згідно з рекомендованими агротехнічними вимогами для відповідної культури у будь-який бік більше ніж на 30 (тридцять) відсотків;
- 2.3.9. посіви (насадження) сільськогосподарських культур, що мають велику кількість огріхів (незасіяних або необроблених частин поля), загущені чи зріджені на окремих ділянках, а також за наявності грубих порушень агротехнології вирощування сільськогосподарських культур;
- 2.3.10. посіви (насадження) сільськогосподарських культур, на яких спостерігається пригнічення рослин внаслідок нестачі вологи чи поживних елементів (азотне, фосфорне, калійне голодування).

2.4. Відповідно до п.2.1.2 цих Правил застрахованими можуть бути:

- 2.4.1. тварини продуктивного віку, що мають господарське значення (далі – **Господарські тварини**):
 - а) худоба (велика рогата худоба, коні, свині, вівці, кози, віслюки, мули тощо);
 - б) птиця (яйценосних порід, на відгодівлю);
 - в) хутрові звірі (кролі, нутрії, норки тощо);
 - г) бджолосім'ї у вуликах (включаючи вулики);
 - д) риба та інші водні живі ресурси;
- 2.4.2. молодняк господарських тварин, що не досягли продуктивного віку (далі – **Молодняк тварин**);
- 2.4.3. особливо цінні племінні господарські тварини (далі – **Племінні тварини**);
- 2.4.4. породні (робочі або спортивні) якості особливо цінних племінних господарських тварин (далі – **Якість породи**);
- 2.4.5. **Домашні тварини**:
 - а) собаки, коти;
 - б) інші тварини та птахи (декоративні, екзотичні, плазуни тощо);
- 2.4.6. **Тваринницька продукція**:
 - а) молоко;
 - б) яйця;
 - в) мед, віск
 - г) інша тваринницька продукція.

2.5. Якщо інше не передбачене умовами договору страхування, за п.2.1.2 цих Правил на страхування не приймаються:

- 2.5.1. хворі та/або виснажені тварини;
- 2.5.2. тварини, які перебувають у місцевості, де оголошений карантин, якщо такий має безпосереднє відношення до цих тварин (крім тварин тих видів, які до даного захворювання несприйнятливі);
- 2.5.3. тварина, яка перебуває в стані дородового чи після родового залежування;
- 2.5.4. тварини, у яких на момент укладання договору страхування виявлено позитивну реакцію на інфекційні захворювання;
- 2.5.5. пасіки, що не пройшли реєстрації за місцем проживання (місцезнаходженням) Страхувальника, згідно з законодавством України;
- 2.5.6. бджолосім'ї в вуликах, що не мають ветеринарно-санітарний паспорт або завіреної належним чином довідки про санітарно-епізоотичний стан пасіки;
- 2.5.7. собаки, коти – віком до 6 місяців чи старше 10 років;
- 2.5.8. племінні тварини, не занесені до державних книг племінних тварин та залишок строку корисного використання яких складає менше 1 року.

3. СТРАХОВІ РИЗИКИ ТА СТРАХОВИЙ ВИПАДОК

3.1. Страхуваними ризиками відповідно до цих Правил можуть бути:

3.1.1. при страхуванні Посівів (п.2.2.1 цих Правил); Багаторічних насаджень (п.2.2.2 цих Правил); Майбутнього урожаю (п.2.2.3 цих Правил):

- а) вогневі ризики:
 - 1) *пожежа;*
 - 2) *удар блискавки;*
 - 3) *падіння літальних апаратів або їх частин, вантажу і багажу з них;*
- б) стихійні явища:
 - 1) *заморозок, вимерзання, ожеледь;*
 - 2) *град;*
 - 3) *землетрус;*
 - 4) *лавина, земельний зсув, земельний або земельно-водний сель;*
 - 5) *сильний вітер;*
 - б) *надлишкове зволоження (внаслідок зливи, тривалих дощів, снігопаду, повені, паводку, підтоплення тощо), що призвело до вимокання, випрівання, виникнення захворювань, технологічної неможливості проведення збиральних робіт тощо;*
 - 7) *посуха (засуха) у весняно-літній період;*
 - 8) *інші стихійні явища (зокрема видування, пилова буря, суховій, випадіння рослин озимих культур, випирання, ґрунтова кірка, зимова посуха, зневоднення на землях, які підлягають примусовому зрошенню або заводненню тощо), якщо на це прямо вказано в договорі страхування з відображенням у ньому відповідних особливостей страхування;*
- в) захворювання:
 - 1) *епіфітотійний розвиток хвороб рослин;*
 - 2) *епіфітотійне розмноження шкідників рослин;*
 - 3) *вторинні хвороби рослин;*
 - 4) *інші захворювання, якщо на це прямо вказано в договорі страхування з відображенням у ньому відповідних особливостей страхування;*
- г) протиправні дії третіх осіб:
 - 1) *крадіжка;*
 - 2) *грабіж або розбій;*
 - 3) *умисне знищення або пошкодження;*
 - 4) *хуліганство;*
 - 5) *інші протиправні дії третіх осіб (зокрема, терористичний акт, масові заворушення, необережне знищення або пошкодження майна, бандитизм тощо), якщо на це*

прямо вказано в договорі страхування з відображенням у ньому відповідних особливостей страхування;

д) інші ризикові події:

- 1) припинення подачі води, тепла, електроенергії;
- 2) дія струму;
- 3) вихід з ладу систем підтримання мікроклімату;
- 4) пошкодження, знищення чи викрадення покриттів та/або несучих конструкцій

теплиць, парників, оранжерей;

5) інші події, окремо передбачені договором страхування.

3.1.2. при страхуванні **Індексу урожайності (п.2.2.4 цих Правил)** – будь-які природні фактори/умови та ризики, передбачені договором страхування;

3.1.3. при страхуванні **Тварин та їх Продукції (п.2.4 цих Правил)**:

а) вогневі ризики:

- 1) пожежа;
- 2) удар блискавки;
- 3) вибух;
- 4) падіння літальних апаратів або їх частин, вантажу і багажу з них;

б) стихійні явища:

- 1) град;
- 2) землетрус;
- 3) лавина, земельний зсув, земельний або земельно-водний сіль;
- 4) сильний вітер;
- 5) злива, тривалі дощі, повінь, паводок, підтоплення;

б) інші стихійні явища (зокрема обвал, камінепад, осідання ґрунту, спека, мороз, снігопад, сильне налипання снігу тощо), якщо на це прямо вказано в договорі страхування з відображенням у ньому відповідних особливостей страхування;

в) захворювання (незаразні, інвазійні, інфекційні), в т.ч. епізоотії, передбачені договором страхування;

г) нещасні випадки:

- 1) дія електричного струму;
- 2) сонячний або тепловий удар;
- 3) напад звірів (диких тварин) або бродячих собак;
- 4) отруєння отруйними травами або речовинами;
- 5) укуси змій або отруйних комах;
- 6) замерзання;
- 7) утоплення;
- 8) удушення;
- 9) потрапляння в дихальні шляхи чужорідного тіла;
- 10) попадання під рухомий транспорт;
- 11) падіння з висоти (в яму, ущелину тощо).

12) інші нещасні випадки, якщо на це прямо вказано в договорі страхування з відображенням у ньому відповідних особливостей страхування;

д) протиправні дії третіх осіб:

- 1) крадіжка з проникненням;
- 2) грабіж або розбій;
- 3) умисне знищення або пошкодження;
- 4) хуліганство;

5) інші протиправні дії третіх осіб (зокрема, терористичний акт, масові заворушення, необережне знищення або пошкодження майна, бандитизм тощо), якщо на це прямо вказано в договорі страхування з відображенням у ньому відповідних особливостей страхування;

е) інші ризикові події:

- 1) припинення подачі води, тепла, електроенергії;
- 2) дія струму;
- 3) вихід з ладу систем підтримання мікроклімату;

4) інші події, окремо передбачені договором страхування.

3.2. Договір страхування може передбачати страхування від одного або декількох страхових ризиків, зазначених в п.3.1 цих Правил.

3.3. Конкретний перелік страхових ризиків за кожним окремим договором страхування визначається Страхувальником та Страховиком та зазначається в договорі страхування.

3.4. Визначення страхових ризиків, виключення зі страхових ризиків та обмеження страхування за страховими ризиками наведені в п.4 цих Правил.

3.5. Страховим випадком за цими Правилами є:

3.5.1. при страхуванні **Посівів (п.2.2.1 цих Правил)** – факт загибелі або пошкодження (якщо це передбачено договором страхування) сільськогосподарських культур на всій або частині площі сівби/садіння, незалежно від фази їх розвитку, внаслідок настання подій, відповідно до п.3.1.1 цих Правил, передбачених у договорі страхування;

3.5.2. при страхуванні **Багаторічних насаджень (п.2.2.2 цих Правил)** – факт загибелі (відмирання підземної та надземної частини) всіх або окремих дерев, кущів, плодово-ягідних насаджень та виноградників Страхувальника (Вигодонабувача) внаслідок настання подій, відповідно до п.3.1.1 цих Правил, передбачених у договорі страхування;

3.5.3. при страхуванні **Майбутнього урожаю (п.2.2.3 цих Правил)** – факт неотримання або недоотримання врожаю сільськогосподарських культур та/або багаторічних насаджень плодоносного віку внаслідок настання подій, відповідно до п.3.1.1 цих Правил, передбачених у договорі страхування;

3.5.4. при страхуванні **Індексу урожайності (п.2.2.4 цих Правил)** – факт зниження урожайності застрахованих сільськогосподарських культур (насаджень) нижче гарантованого рівня урожайності у конкретному районі (регіоні) знаходження застрахованих сільськогосподарських культур та/або багаторічних насаджень плодоносного віку внаслідок настання страхового ризику, передбаченого п.3.1.2 цих Правил.

3.5.5. при страхуванні **Господарських тварин (п.2.4.1 цих Правил), Племінних тварин (п.2.4.3 цих Правил), Домашніх тварин (п.2.4.5 цих Правил)** – факт загибелі, падежу, пропажі, вимушеного забою, розладу здоров'я застрахованої тварини внаслідок настання подій, відповідно до п.3.1.3 цих Правил, передбачених у договорі страхування;

3.5.6. при страхуванні **Молодняка тварин (п.2.4.2 цих Правил)** – факт загибелі, падежу, внаслідок настання подій, відповідно до п.3.1.3 цих Правил, передбачених у договорі страхування;

3.5.7. при страхуванні **Якості породи (п.2.4.4 цих Правил)** – факт недоотримання балансового прибутку (зменшення вартості тварини) в результаті пониження породних якостей тварин (втрати нею робочих або спортивних якостей, погіршення екстер'єру) внаслідок настання подій, відповідно до п.3.1.3 цих Правил, передбачених у договорі страхування;

3.5.8. при страхуванні **Тваринницької продукції (п.2.4.6 цих Правил)** – факт пошкодження, знищення, втрати застрахованої продукції внаслідок настання з застрахованими тваринами подій, відповідно до п.3.1.3 цих Правил, передбачених у договорі страхування.

3.6. При страхуванні тварин (за п.2.4 цих Правил), договором страхування додатково може бути передбачено надання страхового захисту від збитків, що сталися в результаті:

3.6.1. вимушеного забою тварини внаслідок розпорядження спеціаліста державної ветеринарної служби в зв'язку з проведенням заходів по боротьбі з епізоотією або іншою невиліковною хворобою, що виключає можливість подальшої безпосередньої придатності (використання) тварини;

3.6.2. загибелі худоби:

а) внаслідок або під час проведення операції;

б) внаслідок ін'єкцій чи побічних дій лікарських засобів, що не вимагаються для профілактики і лікування захворювань тварин;

в) внаслідок вагітності і пологів;

г) під час транспортування, перебування на скотобійні чи виставці.

3.6.3. повної і постійної втрати здатності худоби до подальшої репродуктивності, як результат невиліковної хвороби або нещасного випадку;

3.6.4. повної і постійної втрати здатності корови продукувати молоко, як результат невиліковної хвороби або нещасного випадку;

3.6.5. використання препаратів підвищення продуктивності, імунітету, довговічності, інших експериментальних препаратів або в умовах проведення наукових випробувань чи експериментів.

3.7. При страхуванні тварин–ссавців (за п.2.4 цих Правил), договором страхування може бути передбачено **страхування загибелі приплодів тварин** – загибель плоду застрахованої тварини в результаті дострокових, аномальних пологів, викиднів або позаматкової вагітності, народження мертвого плоду або загибель (у т.ч. вимушений забій) уже народженої тварини в результаті пов'язаного з родами захворювання, під час післяпологового періоду, зазначеного у договорі страхування.

3.8. За згодою сторін у договорі страхування в межах узгоджених сторонами лімітів відповідальності Страховика може бути передбачено **страхування додаткових витрат** Страхувальника (Вигодонабувача), безпосередньо пов'язаних з настанням страхового випадку, а саме:

3.8.1. необхідних та доцільних витрат, здійснених з метою запобігання або зменшення розміру збитків, у т.ч. з метою рятування застрахованого майна;

3.8.2. витрат на розчищення місця настання страхового випадку, включаючи прибирання/зламування/викорчовування частин застрахованого майна, що залишилися, вивезення сміття, що утворилося внаслідок настання страхового випадку, та інших залишків до найближчого смітника та їх поховання, знищення або спалювання (витрати на розчищення та зламування).

Якщо внаслідок стихійного явища місце збитку виходить за межі місця дії договору страхування, то відшкодовуються лише ті витрати на розчищення, які стосуються місця дії договору страхування;

3.8.3. при страхуванні тварин (за п.2.4 цих Правил):

а) витрат, пов'язаних зі щепленням та іншими заходами з імунізації застрахованих тварин;

б) витрат на ветеринарне лікування тварин у зв'язку з захворюванням чи травмою;

в) витрат, пов'язаних з вимушеним забоєм або утилізацією тварини, а саме: доставка тварини для вимушеного забою на приймальний пункт, плата за розтин її трупа, доставка трупа на завод м'ясо-кісткової муки тощо.

г) витрат, пов'язаних з визнанням м'яса забитих тварин санітарним контролем цілком або частково непридатним для вживання в їжу;

д) витрат, що виникли внаслідок виконання вимог органів державної ветеринарної служби (інспекції) в зв'язку з проведенням нею заходів по боротьбі з заразними хворобами (епізоотією), та пов'язані з очищенням і дезінфекцією приміщень, видаленням і знищенням корму, сировини, гною, обладнання, інструментів і інших предметів, з якими застрахована хвора або підозрювана на інфекційні захворювання тварина була у контакті;

3.8.4. інших витрат, передбачених договором страхування.

4. ВИЗНАЧЕННЯ СТРАХОВИХ РИЗИКІВ ТА ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СТРАХОВИХ РИЗИКІВ

4.1. Пожежа – неконтрольований процес горіння, що здатний самостійно поширюватися поза місцями, спеціально призначеними для його розведення і підтримання, за виключенням лісових пожеж, та супроводжується знищенням застрахованого майна в результаті дії вогню (в т.ч. викликаного ударом блискавки, аварією електромережі, вибухом, підпалом).

4.1.1. За цим ризиком також відшкодовуються збитки, завдані внаслідок пошкодження або знищення майна продуктами горіння і засобами пожежогасіння, що застосовуються з метою попередження пожежі в межах 5% страхової суми групи пошкодженого

застрахованого майна встановленої в договорі страхування, якщо інший розмір не передбачений в договорі страхування.

4.1.2. Якщо договором страхування не передбачено інше, відшкодуванню також підлягають збитки, що виникли внаслідок підпалу, спричиненого навмисними діями або необережністю третіх осіб, окрім Страхувальника (його представників), за винятком випадку, якщо цей злочин кваліфіковано як терористичний акт згідно з чинним законодавством України.

4.1.3. За цим ризиком не підлягають відшкодуванню збитки заподіяні застрахованому майну внаслідок:

а) впливу на нього вогню або тепла з метою оброблення, перероблення або в інших цілях (наприклад, сушіння, варіння, копчення, жарення, нагрівання, гарячої обробки тощо);

б) обпалювання або пропалювання палаючими вугіллям, що випало з камінів, печей тощо, цигарками або сигарами, паяльною лампою та/або аналогічними предметами, або обпалювання, спричиненого раптовим виходом вогню з місця, спеціально для нього відведеного, крім випадків виникнення пожеж.

4.1.4. За цим ризиком не підлягають відшкодуванню збитки прямо або побічно пов'язані зі стихійними явищами, за винятком тих випадків, коли страхування від цих ризиків передбачено договором страхування.

4.2. Удар блискавки – спрямований в наземні об'єкти розряд атмосферної електрики, що може викликати пошкодження або загибель (повне знищення) застрахованого майна.

4.3. Вибух – швидкоплинний процес звільнення великої кількості енергії в обмеженому обсязі за короткий проміжок часу, спричинений прагненням газу або пару до розширення, що може викликати загибель або пошкодження застрахованого майна (в т.ч. впливом повітряної ударної хвилі).

4.3.1. Якщо договором страхування не передбачено інше, застрахованим вважається вибух газу, що використовується для побутових та промислових цілей, вибух парових котлів, газосховищ, газопроводів, резервуарів, що працюють під тиском, та інших аналогічних пристроїв.

4.3.2. Вибухом резервуара (котла, трубопроводу тощо) вважається тільки такий вибух, коли стінки резервуара виявляються розірваними настільки, що тиск всередині та зовні резервуара миттєво вирівнюється. Якщо вибух відбувся у середині резервуара внаслідок хімічної реакції, то збиток підлягає відшкодуванню також в тому разі, коли не порушено цілісності його стінок.

4.3.3. За цим ризиком не підлягають відшкодуванню збитки, заподіяні:

а) внаслідок вибуху, виконаного в межах дозволеної діяльності Страхувальника або третіх осіб;

б) внаслідок вибухів, що є звичайними складовими виробничого процесу;

в) внаслідок зменшення тиску всередині резервуара (імплізії).

4.3.4. За цим ризиком не підлягають відшкодуванню збитки прямо або побічно пов'язані зі стихійними явищами, за винятком тих випадків, коли страхування від цих ризиків передбачено договором страхування.

4.4. Падіння літальних апаратів або їх частин, вантажу і багажу з них.

4.4.1. За цим ризиком відшкодуванню підлягають збитки від безпосереднього пошкодження застрахованого майна внаслідок падіння пілотованого або не пілотованого апарата (його частин) та від вибуху або пожежі, що виникли внаслідок падіння, а також розливу палива з баків цього літального апарата.

4.4.2. За цим ризиком не відшкодовуються збитки, що виникли внаслідок дії вихрового сліду від двигуна літального апарата або звукової хвилі, що виникли під час переходу звукового бар'єра швидкості, оскільки у таких випадках немає факту падіння або наїзду літального апарата, його частин чи вантажу.

4.5. Заморозок – зниження температури нижче 0⁰С в приземному шарі повітря або на поверхні ґрунту та/або рослин ввечері або вночі, при позитивних середньодобових температурах повітря, яке викликає загибель або пошкодження сільськогосподарських культур (насаджень) внаслідок появи в пошкодженій рослині одного або більше симптомів,

таких як: внутрішньоклітинні кристали льоду, що порушують клітинну структуру (клітинна загибель), загибель репродуктивних органів і зневоднення або "висмоктування зерна".

4.6. Вимерзання – зниження температури повітря або ґрунту нижче критичної для рослин межі (дорівнює або є нижчою кристалічної межі для цієї сільськогосподарської культури у відповідному регіоні) протягом 1 (однієї) доби і більше, якщо інше не передбачене договором страхування, що спричиняє пошкодження вузлів куштиння, кореневої системи озимих зернових, кореневої шийки багаторічних трав, засихання та загибель плодівих бруньок гілок дерев і куштів та призводить до загибелі або пошкодження сільськогосподарських культур (насаджень).

4.7. Ожеледь – шар льоду на поверхні ґрунту (**притерта льодяна кірка**) або снігового покриву (**висяча льодяна кірка**), що утворюється внаслідок чергування відлиг та морозів (сонячної радіації чи глибоких відлиг, які змінюються на мороз, опади або туман) в холодний період року і викликають загибель рослин в результаті механічної дії (розрив вегетативних органів, кореневої системи), а також в результаті порушення процесів газообміну рослин (задухи – підвищення концентрації вуглекислого газу, недостачі кисню).

4.8. Град – атмосферні опади у вигляді сферичних грудочок льоду (градин).

4.9. Землетрус – пружинні коливання в земній корі чи верхній частині мантії, що спричиняють коливання земної поверхні, деформацію в земній корі, сила якого перевищує 5 (п'ять) балів за міжнародною сейсмічною шкалою MSK-64, якщо інше не передбачене договором страхування.

4.10. Лавина (сніжний обвал) – швидкий рух вниз зі схилу гори маси снігу або льоду під дією сили земного тяжіння.

4.11. Земельний зсув – зміщення мас ґрунту вниз по схилу під дією сили земного тяжіння без втрати контакту з нерухомою основою на більш низький гіпсометричний рівень.

4.12. Земельний або земельно-водний сель – потік ґрунту або муловий (земельно-водний) потік, що відбувається під час рясних опадів у горах і передгір'ях.

4.13. Сильний вітер – спричинений погодними умовами рух повітряних мас із силою (швидкістю) вітру понад 20,8 м/с або 75 км/год (силою 9 балів і вище за шкалою Бофорта), якщо інше не передбачене договором страхування.

4.14. Надлишкове зволоження – рясні опади або інтенсивне танення снігу (злива, тривалі дощі, снігопад на не промерзлий ґрунт, повінь, паводок), що викликає:

а) застоювання води на ґрунті або неможливість культури (насадження) досягти необхідної технологічної вологості для збирання врожаю;

б) застоювання води в місцях розташування тваринницьких будівель, пасовищ та вигонів, їх руйнування або пошкодження, а також загибель тварин внаслідок утоплення.

4.14.2. Якщо інше не передбачене договором страхування, явищами, що спричиняють цей ризик, є:

а) **злива** – випадання інтенсивного короткочасного дощу кількістю понад 30 мм (якщо інше не передбачене договором страхування) за період часу менше 1 години;

б) **тривалі дощі** – інтенсивні дощі, що випадають безперервно або з незначною перервою протягом доби, інколи протягом декількох діб (двох-трьох) з кількістю опадів 100 мм і більше;

в) **снігопад** – опади у вигляді снігу, при яких товщина снігового шару за 12 годин становить 20 мм і більше;

г) **повінь, паводок** – непередбачене затоплення водою території внаслідок значного підвищення водності водойми в межах річного циклу, що виникає регулярно (**повінь**) або нерегулярно (**паводок**), характеризується високим і тривалим підйомом та спадом рівнів води в річці, озері, водосховищі та утворюється під час зливи або тривалих дощів (в т.ч. зі снігом) чи під час відлиги.

д) **підтоплення** – підйом рівня ґрунтових вод (основним джерелом живлення яких є атмосферні осадки) до критичного положення, що сприяє зміні водно-фізичних і фізико-механічних властивостей ґрунтів.

4.14.3. Якщо інше не передбачене договором страхування, за цим ризиком підлягають відшкодуванню збитки, завдані культурам (насадженням) внаслідок:

а) **вимокання** – тривалого перебування рослин в умовах застою талої води на ґрунті (протягом не менше 10 днів), що спричиняє загибель рослин внаслідок недостатчі кисню для дихання (порушення газообміну);

б) **випрівання** – тривалого перебування рослин під високим сніговим покривом (більше 30 см), коли температура ґрунту на глибині залягання вузла кушіння близька до 0°C упродовж 80-100 днів (не обов'язково підряд), та при слабкому промерзанні або талому ґрунті, коли відбувається аномальний ріст конуса наростання взимку, ураження грибовими хворобами, що спричиняє загибель рослин озимих культур та багаторічних трав ранньою весною;

в) **виникнення захворювань**, таких як кореневі або стеблові гнилі, що призводять до значного зниження врожайності внаслідок фітопатогенного впливу надлишкової вологості на рослини (насадження);

г) **технологічної неможливості проведення збиральних робіт**, що спричинило неотримання (недоотримання) врожаю культур (насаджень).

4.15. Посуха (засуха) у весняно-літній період – тривалий дефіцит опадів при підвищеному температурному режимі у теплий період року, внаслідок чого вичерпуються запаси вологи ґрунту за рахунок випаровування і транспірації та складаються несприятливі умови для вегетації рослин, врожай польових культур різко знижується або гине. При цьому розрізняють:

а) **атмосферну або повітряну засуху**, коли опадів недостатньо, утримуються високі температури повітря на фоні низької вологості повітря (менше 30%);

б) **ґрунтову посуху**, коли відбувається значне висушування ґрунту, що призводить до недостатнього забезпечення рослин водою і викликає передчасне пожовтіння та засихання рослин.

Критерії посухи – зниження відносної вологості повітря вдень до 30% і менше протягом 10 (десяти) днів і більше, зниження запасів продуктивної вологи орного шару ґрунту до 10 мм і менше у період сівби озимини і ярини; зниження запасів продуктивної вологи в метровому шарі ґрунту до 30% і менше найменшої польової вологоємкості в інші періоди вегетації.

4.16. Видування – здування сильним та тривалим вітром верхніх шарів ґрунту разом з посіяним насінням, а іноді і зі сходами рослин. Спостерігаються на безструктурних розпилених ґрунтах при сильному вітрі в суху погоду.

4.17. Пилова буря – складне атмосферне явище, що характеризуються переносом пилу та піску з сильними та тривалими вітрами, що знищують поверхню ґрунту.

4.18. Суховій – сухий гарячий вітер, що супроводжується високою температурою (понад 25 °C) та значно зниженою відотною вологістю повітря (нижче за 30%), що викликає у рослин порушення водного режиму й обміну речовин (підвищене випаровування призводить до нестачі вологи у ґрунті), що призводить до зниження врожаю сільськогосподарських культур.

4.19. Випадіння рослин озимих культур – явище, що спостерігається при різкому і активному наростанні тепла в період відновлення вегетації та одночасно при недостатчі вологи у верхньому шарі ґрунту. При цьому вторинна коренева система не встигає використовувати вологу більш глибоких шарів ґрунту і рослини гинуть. Це явище більш розповсюджене при пізній весні.

4.20. Випирання – загибель рослин внаслідок розриву кореневої системи, оголення вузлів кушіння озимих культур чи кореневої шийки багаторічних трав в результаті неодноразового відтавання і замерзання верхнього перезволоженого шару ґрунту.

4.21. Ґрунтова кірка – сильно ущільнений, зцементований поверхневий шар ґрунту. В одних випадках кірка відстає у вигляді плиток, в інших є монолітним міцним шаром, який поступово переходить в нижні пухкі шари. Кірка на поверхні ґрунту виникає після сильних дощів (більше 10 мм) при наступному підвищенні денних температур повітря до 15-25 °C і температури поверхні ґрунту до 25-40 °C. Поверхня кірки гладенька, щільна, більш світлого

кольору, ніж загальний колір поверхні ґрунту. Товщина кірки може бути від 1-2 мм до 50-80 мм. Ускладнює або заважає появі сходів, диханню рослин.

4.22. Зимова посуха – припинення подачі води у надземну частину рослини при відсутності на полях снігового покриву та підвищенні температури повітря вдень до 0°C і вище або при інтенсивній сонячній радіації, коли відбувається посилене випаровування листками вологи та їх засихання, внаслідок чого висихають надземні органи, потім вузли кушіння, і рослини гинуть. Зимова посуха часто супроводжується випиранням та видуванням рослин.

4.23. Мороз – стан атмосфери, при якому температура повітря не перевищує -30 °С.

4.24. Спека – стан атмосфери, при якому температура повітря становить не менше +35 °С.

4.25. Сильне налипання снігу – шар мокрого замерзлого снігу на деревах, стовбурах, проводах електромережі тощо завтовшки не менше 35 мм.

4.26. Зневоднення на землях, які підлягають примусовому зрошенню або заводненню – зниження рівня води в системах зрошення внаслідок впливу на ці системи природних явищ (землетрусів, зсувів тощо) або протиправних дій третіх осіб, що робить неможливим проведення зрошення та призводить до пошкодження або загибелі рослин в результаті нестачі вологи.

4.27. Епіфітотійний розвиток хвороб рослин – масове розповсюдження у часі та просторі інфекційних захворювань рослин, яке супроводжується масовим ураженням сільськогосподарських культур або значним зниженням їх продуктивності, що кваліфікується Державною інспекцією захисту рослин як "Епіфітотія".

4.28. Епіфітотійне розмноження шкідників рослин – масове розмноження шкідників рослин, що кваліфікується Державною інспекцією захисту рослин як "Епіфітотія".

4.29. Вторинні хвороби рослин – масовий розвиток захворювань рослин, що викликаються напівпаразитичними збудниками, що є наслідком первинного механічного пошкодження рослин стихійними явищами, застрахованими за договором страхування.

4.30. Крадіжка – таємне викрадення чужого майна.

4.30.1. Крадіжка вважається такою, що відбулася, тільки в тому випадку, якщо за фактом цієї події слідчими органами або органами дізнання було розпочато кримінальне провадження за ознаками злочину, передбаченого статтею 185 Кримінального кодексу України.

4.30.2. При страхуванні тварин та їх продукції (п.2.1.2 цих Правил) крадіжка вважається такою, що відбулася, тільки в тому випадку, якщо викрадення застрахованої тварини сталося з місця утримання, випасу, вигулу або місця перетримання, зазначеному у договорі страхування.

У випадку, якщо застрахована тварина у момент крадіжки знаходилася (повинна була знаходитися) у закритому приміщенні або в огороженому місці, під крадіжкою розуміється таке викрадення, при якому зловмисник вчинив будь-яку із зазначених нижче дій:

а) проникнув у закрите приміщення (огорожене місце) за допомогою зламу (в т.ч. шляхом створення отворів у перегородках, дахах тощо) або за допомогою відмичок, підроблених ключів або інших технічних засобів (включаючи електронні). Підробленими вважаються ключі, виготовлені за дорученням або з відома осіб, що не мають права розпоряджатися справжніми ключами;

б) викрав із закритих приміщень у місці страхування тварину, що знаходиться в них, таємно проникнувши в такі приміщення та/або сховавшись в них до їхнього закриття, а для виходу використав засіб, зазначений у п.4.30.2.а) цих Загальних умов;

в) проникнув у приміщення за допомогою справжнього ключа, за умови, що він заволодів ним у результаті крадіжки зі зломом або грабежу (розбою).

4.30.3. За цим ризиком не підлягають відшкодуванню збитки, прямо або побічно пов'язані з:

а) навмисними діями Страхувальника та/або його родичів, якщо Страхувальник є фізичною особою;

б) навмисними діями працівників Страхувальника (в т.ч. осіб, найнятих для охорони будинків, приміщень та майна у місці дії договору страхування), якщо тільки діяння не

підготовлене та не вчинене протягом періоду часу, коли місце дії договору страхування було закрите для доступу таких осіб.

4.31. Грабіж – відкрите викрадення чужого майна. **Розбій** – напад з метою заволодіння чужим майном, поєднаний із насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу, або з погрозою застосування такого насильства.

4.31.1. Грабіж або розбій вважаються такими, що відбулися, якщо:

а) до Страхувальника, членів родини або його працівників застосовується насильство з метою подолати їх опір та захопити застраховане майно;

б) Страхувальник, члени родини або його працівники під погрозою їх здоров'ю або життю, що може бути реалізована на місці, передають або допускають передачу майна в межах місця дії договору страхування або в межах обгородженої площадки, що прилягає до місця дії договору страхування. Якщо місце дії договору страхування декілька, то грабежем вважається вилучення майна в межах того місця дії договору страхування, де третьою особою було здійснено таку погрозу.

У межах цього пункту до працівників Страхувальника також належать особи, найняті для охорони будинків, приміщень та майна у місці дії договору страхування.

4.31.2. Грабіж або розбій вважається таким, що відбувся, тільки в тому випадку, якщо за фактом цієї події слідчими органами або органами дізнання було розпочато кримінальне провадження за ознаками злочину, передбаченого статтями 186 або 187 Кримінального кодексу України.

4.31.3. При страхуванні тварин та їх продукції (п.2.1.2 цих Правил) грабіж або розбій вважається таким, що відбувся, тільки в тому випадку, якщо він стався в місці утримання, випасу, вигулу або перетримування тварин, зазначеному в договорі страхування як місце його дії.

4.31.4. За цим ризиком не підлягають відшкодуванню збитки, прямо або побічно пов'язані з:

а) навмисними діями Страхувальника та/або його родичів, якщо Страхувальник є фізичною особою;

б) навмисними діями працівників Страхувальника (в т.ч. осіб, найнятих для охорони будинків, приміщень та майна у місці дії договору страхування), якщо тільки діяння не підготовлене та не вчинене протягом періоду часу, коли місце дії договору страхування було закрите для доступу таких осіб.

4.32. Умисне знищення або пошкодження – дії третіх осіб, спрямовані на пошкодження та/або знищення застрахованого майна, що можуть бути кваліфіковані відповідно як умисне знищення або пошкодження майна.

4.32.1. Умисне знищення або пошкодження застрахованого майна вважається таким, що відбулося, тільки в тому випадку, якщо за фактом цієї події слідчими органами або органами дізнання було розпочато кримінальне провадження за ознаками злочину, передбаченого статтями 194 або 196 Кримінального кодексу України.

4.32.2. При страхуванні тварин та їх продукції (п.2.1.2 цих Правил) умисне знищення або пошкодження вважається таким, що відбулося, тільки в тому випадку, якщо воно сталося в місці утримання, випасу, вигулу або перетримування тварин, зазначеному в договорі страхування як місце його дії.

4.32.3. За цим ризиком не відшкодовуються збитки, що є наслідком:

а) наїзду транспортних засобів;

б) розкрадання майна.

4.32.4. За цим ризиком не підлягають відшкодуванню збитки, прямо або побічно пов'язані з крадіжкою, грабежем, розбоєм, за винятком тих випадків, коли страхування від такого ризику передбачено договором страхування.

4.33. Хуліганство – грубе порушення громадського порядку з мотивів явної неповаги до суспільства, що супроводжується особливою зухвалістю чи винятковим цинізмом.

4.33.1. Хуліганство вважається таким, що відбулося, тільки в тому випадку, якщо за фактом цієї події слідчими органами або органами дізнання було розпочато кримінальне провадження за ознаками злочину, передбаченого статтею 296 Кримінального кодексу України.

4.33.2. При страхуванні тварин та їх продукції (п.2.1.2 цих Правил) хуліганство вважається таким, що відбулося, тільки в тому випадку, якщо воно сталося в місці утримання, випасу, вигулу або перетримування тварин, зазначеному в договорі страхування як місце його дії.

4.33.3. За цим ризиком не відшкодовуються збитки, що є наслідком:

- а) наїзду транспортних засобів;
- б) розкрадання майна.

4.33.4. За цим ризиком не підлягають відшкодуванню збитки, прямо або побічно пов'язані з крадіжкою, грабежем, розбоєм, за винятком тих випадків, коли страхування від такого ризику передбачено договором страхування.

4.34. Припинення подачі води, тепла, електроенергії – завдання шкоди системам подачі води, тепла, електроенергії до місць вирощування/відгодівлі застрахованого майна внаслідок настання ризиків, на випадок яких укладено договір страхування, що робить неможливим проведення зрошення, обігріву, освітлення тощо.

4.34.1. За цим ризиком не підлягають відшкодуванню збитки, спричинені невиконанням Страхувальником своїх фінансових зобов'язань перед постачальниками води, тепла, електроенергії.

4.35. Дія струму – раптове припинення енергопостачання внаслідок короткого замикання, перевантаження в електромережі, падіння напруги та інших електричних ризиків.

4.36. Вихід з ладу систем підтримання мікроклімату – раптове припинення роботи повітряних кондиціонерів, систем для охолодження та/або опалення майна, або систем підтримання мікроклімату зумовлене поломкою, неправильною експлуатацією або тимчасовим простоєм.

4.36.1. За цим ризиком не підлягають відшкодуванню збитки, спричинені будь-якими дефектами електронного обладнання, що сталися до моменту укладення договору страхування та мали бути відомі Страхувальнику.

4.37. Пошкодження, знищення, зруйнування чи викрадення покриттів та/або несучих конструкцій теплиць, парників, оранжерей – завдання шкоди майновим об'єктам внаслідок настання ризиків, на випадок яких укладено договір страхування, що призводить до пошкодження або загибелі застрахованого майна.

4.38. Незаразні захворювання – захворювання тварин, що виникають внаслідок неправильної годівлі, утримання і використання тварин та можуть бути внутрішніми, зовнішніми і хворобами статевої системи.

4.39. Інвазійні захворювання – захворювання тварин, викликані паразитуванням в їхньому організмі найпростіших, гельмінтів, дроб'янок, черв'яків, кліщів і деяких ін. членистоногих.

4.40. Інфекційні захворювання – розлади здоров'я тварин, що виникають внаслідок зараження живими збудниками (вірусами, патогенними білками-пріонами, бактеріями, рикетсіями, найпростішими грибами, мікоплазмами, іншими патогенними мікробами) і передаються від заражених тварин здоровим.

4.41. Вимушений забій за розпорядженням державної ветеринарної служби, пов'язаний з проведенням заходів по боротьбі з епізоотією – вимушений забій застрахованих сільськогосподарських тварин та (або) птиці за розпорядженням державної ветеринарної служби, пов'язаний з проведенням заходів по боротьбі з епізоотією;

5. ВИКЛЮЧЕННЯ ЗІ СТРАХОВИХ ВИПАДКІВ ТА ОБМЕЖЕННЯ СТРАХУВАННЯ

5.1. Страховими випадками не вважаються і страхове відшкодування не виплачується, якщо збитки Страхувальника, пов'язані з подією, що:

- 5.1.1. не обумовлена як страховий ризик у договорі страхування;
- 5.1.2. сталася не під час дії договору страхування;
- 5.1.3. мала місце за межами місця дії договору страхування.

5.2. Якщо інше не передбачене договором страхування, страховими випадками не вважаються і Страховик не виплачує страхового відшкодування, якщо збитки майновим інтересам Страхувальника спричинені:

5.2.1. будь-якими військовими маневрами, навчаннями або іншими військовими заходами та/або їхніми наслідками, діями мін, торпед, бомб та інших знарядь війни, вибуховими речовинами;

5.2.2. військовими та пов'язаними з ними ризиками:

а) війною, вторгненням, ворожими актами або військовими діями (незалежно від того оголошено війну чи ні), громадянською війною, страйком чи громадським заворушенням;

б) відчуженням майна в результаті конфіскації, експропріації або реквізиції будь-яким законно сформованим органом влади; пошкодженням майна за розпорядженням військової або цивільної влади;

в) заколотом, військовим або народним повстанням, бунтом, революцією, громадським заворушенням в масштабах або з кількістю учасників, що може бути прирівняне до повстання, узурпацією влади, введенням військової влади або військового положення або стану облоги, або будь-якою подією або причиною, результатом якої стало оголошення військового положення або стану облоги;

5.2.3. терористичними актами, а саме: здійсненням навмисних протиправних дій (вибух, підпал, аварія або інші дії) однією або кількома особами, які діють самотійно або за дорученням або у зв'язку з будь-якою організацією, яка використовує насилля для досягнення політичних та інших цілей шляхом заподіяння майнової шкоди, залякування населення або застосування впливу на прийняття рішення органами влади.

Не відшкодовуються також збитки, пошкодження, видатки або витрати будь-якого характеру, які безпосередньо або опосередковано спричинені, є наслідком або пов'язані з будь-якими діями спрямованими на контроль, запобігання, придушення/пригнічення або здійснені в будь-якому зв'язку з терористичним актом;

5.2.4. ризиками ядерної енергії, радіації та радіоактивного забруднення:

а) прямий або непрямий вплив ядерної енергії у будь-якій формі – атомного вибуху, радіації або радіоактивного зараження, пов'язаних із будь-яким застосуванням атомної енергії та використанням матеріалів, що розщеплюються;

б) дією іонізуючого випромінювання або забруднення від радіоактивності будь-якого ядерного палива, або відходів, або згорання ядерного палива;

в) дією радіоактивних, токсичних, вибухових або інших небезпечних або забруднюючих властивостей будь-якого ядерного реактора або інших ядерних агрегатів або їх ядерних компонентів;

г) дією будь-якої військової зброї, де використовується атомне або ядерне розщеплення та/або синтез або інші подібні реакції або радіоактивні сили або матеріали;

5.2.5. протизаконними діями або бездіяльністю державних органів та органів місцевого самоврядування, у т.ч. внаслідок видання протизаконних документів та/або розпоряджень;

5.2.6. будь-якого роду забрудненням або зараженням хімічними або біологічними речовинами та/або матеріалами;

5.2.7. низькою організацією праці та/або відсутністю у Страхувальника необхідної кількості оборотних засобів: паливно-мастильних матеріалів, робочої сили, насіння, посадочного матеріалу, добрив, пестицидів, ліків, кормів, сільгосптехніки, автотранспорту тощо;

5.2.8. виходом з ладу систем нагрівання повітря або перерви в постачанні газу, води або електроенергії, якщо зазначені системи не вийшли з ладу в результаті настання страхового ризику;

5.2.9. наїздом транспортних засобів, що належать або керуються Страхувальником (Вигодонабувачем), його представником або співробітником, членами його сім'ї;

5.2.10. нез'ясованим зникненням майна.

5.3. Якщо інше не передбачене договором страхування, страховими випадками не вважаються і страхове відшкодування не виплачується, якщо збитки Страхувальника, пов'язані з подією, що:

5.3.1. спричинена навмисними діями, необережністю Страхувальника (Вигодонабувача), членів його родини, осіб, які з ним проживають та/або осіб, які працюють у нього, його представників, або осіб, які пов'язані з ним умовами будь-яких договорів та несуть згідно з такими договорами відповідальність за збереження та/або дотримання відповідних умов вирощування/утримання застрахованого майна.

Під необережністю розуміють, що особа:

а) передбачала можливість настання небезпечних наслідків своїх дій (або бездіяльності), але легковажно розраховувала на те, що вони не настануть (злочинна самовпевненість);

б) не передбачала можливості настання небезпечних наслідків своїх дій (або бездіяльності), хоча повинна була та мала таку можливість (злочинна недбалість).

Факт необережності встановлюється на підставі рішення компетентних органів (органи МВС, прокуратури, ДСНС України тощо), що здійснювали розслідування відповідної події, або за згодою сторін договору страхування;

5.3.2. викликана обставинами, про які Страхувальник знав або повинен був знати, але не вжив усіх від нього залежних заходів для запобігання страховому випадку;

5.3.3. зумовлена неготовністю чи підготовчими роботами до експлуатації будівель, споруд в яких перебуває застраховане майно, включаючи проведення будівельно-монтажних робіт, капітального ремонту будівель та/або споруд, використання та установа машин та/або устаткування під час проведення цих робіт, якщо інше не передбачене договором страхування;

5.3.4. спричинена діями Страхувальника (Вигодонабувача), членів його родини осіб, які з ним проживають та/або осіб, які працюють у нього, його представників або працівників, які перебували в стані алкогольного сп'яніння, під впливом наркотичних чи токсичних речовин;

5.3.5. спричинена крадіжкою або розкраданням майна під час або безпосередньо після страхового випадку;

5.3.6. пов'язана з операціями з генами, генними мутаціями або іншими генними змінами;

5.3.7. сталася у період дії часової франшизи, встановленої договором страхування за відповідним страховим ризиком.

5.4. Якщо інше не передбачене договором страхування, **при страхуванні культур та насаджень** за п.2.1.1 цих Правил страховим випадком не визнаються та відшкодуванню не підлягають збитки, що виникли внаслідок:

5.4.1. невиконання Страхувальником агротехнічних вимог щодо вирощування сільськогосподарських культур та/або багаторічних насаджень, зазначених у договорі страхування, правил пожежної безпеки тощо;

5.4.2. неправильного оброблення посівного (посадкового) матеріалу пестицидами або іншими отрутохімікатами, а також внесення надлишкової кількості добрив чи отрутохімікатів;

5.4.3. механічних пошкоджень, заподіяних рослинам при культивуванні, збиранні, поливі, зрошенні або іншій обробці;

5.4.4. використання не районного і не сертифікованого насіння та посадкового матеріалу;

5.4.5. відсутності організації належної охорони та забезпечення збереження зібраного врожаю до його оприбуткування;

5.4.6. карантинних заходів;

5.4.7. зараження багаторічних рослин хворобами, для яких на момент укладення договору страхування діяв карантин;

5.4.8. невідповідності фізіологічних і якісних параметрів сільськогосподарських культур відкритого ґрунту, щодо яких укладений договір страхування, агрокліматичним умовам і стану ґрунтів даної зони;

5.4.9. дій Страхувальника, здійснених без письмового погодження Страховика, що полягали в заорюванні пошкоджених посівів, проведенні пересівання, або допущенні випасу худоби;

5.4.10. настання страхового випадку у таку пору року, коли за агротехнічними умовами даної місцевості та/або даного року врожай культури повинен бути вже зібраним.

5.5. Якщо інше не передбачене договором страхування, **при страхуванні тварин та їх продукції** за п.2.1.2 цих Правил страховим випадком не визнаються та відшкодуванню не підлягають збитки, що виникли внаслідок:

5.5.1. використання застрахованої тварини Страхувальником не за призначенням або використання за призначенням, не вказаним в договорі страхування чи не зазначеним в заяві на страхування;

5.5.2. недотримання Страхувальником правил утримання і догляду за тваринами, що відповідають їх біологічним властивостям, вимогам ветеринарно-санітарних правил та стандартів, в т.ч. вимогам протипожежної безпеки;

5.5.3. недбалості під час годування тварин – відсутності корму або води незалежно від причин, годування не відповідним (не придатним) кормом або водою, чи поганої якості, що було визнано працівником ветеринарної служби;

5.5.4. невиконання Страхувальником вказівок спеціаліста ветеринарної медицини про проведення профілактичних заходів боротьби з заразними хворобами, розпорядженнями про забій хворої тварини, або внаслідок наслідків планового щеплення та лікування (алергічних реакцій на введення лікарських засобів та негативної їх дії);

5.5.5. заразних (вірусних) хвороб, перелік яких визначено відповідним законодавчим або нормативним документом, та за які Страхувальнику належить грошова допомога (виплата) з державних фондів, призначених для ліквідації наслідків (матеріальних збитків) від цих хвороб, в частині цієї грошової допомоги;

5.5.6. несвоєчасного проведення профілактичних ін'єкцій і щеплень;

5.5.7. необґрунтованого забою тварини або в результаті проведеної селекції;

5.5.8. вимушеного забою застрахованої тварини з господарських міркувань (старість, безпліддя, яловість, зниження продуктивності, з метою реалізації м'яса або його споживання у власному господарстві), а також у зв'язку з кістозним переродженням яєчників, склерозом яєчників, наявністю жовтого тіла, новоутвореннями матки, запаленням яєчників;

5.5.9. встановлення застрахованій тварині неправильного діагнозу;

5.5.10. надання медичної допомоги закладом ветеринарної медицини або ветеринарним лікарем, які не мають відповідного дозволу (ліцензії) на ветеринарну практику або проведення робіт або він прострочений;

5.5.11. дій Страхувальника, що вимагають спеціальних навичок, якщо останні не підтверджені встановленими документами;

5.5.12. заволодіння твариною шляхом шахрайства третьої особи;

5.5.13.

5.5.14. стихійного явища, якщо застрахована тварина знаходилася на території, що була оголошена зоною стихійного лиха до моменту укладення договору страхування;

5.5.15. захворювання, якщо застрахована тварина знаходилася на території, на якій був оголошений карантин з приводу цієї хвороби, до моменту укладення договору страхування;

5.5.16. ветеринарного лікування застрахованої тварини з приводу генетичних захворювань та аномалій розвитку, проведення косметичних операцій та протезування всіх видів (в т.ч. витрат на їх проведення та протезування);

5.5.17. здійснення перевезення чи пов'язаного з цим завантаження або розвантаження застрахованої тварини, якщо до початку такого перевезення сторонами договору страхування не було узгоджено маршрут цього перевезення, вид транспорту та інші умови перевезення;

5.5.18. проведення експериментальних досліджень по розведенню худоби;

5.5.19. внесення в існуючу зграю птиці:

а) без необхідного свідчення про стан здоров'я, хворих, або тих що підозрюються, як інфіковані;

б) з інкубатора, що не сертифікований відповідними компетентними органами;

5.5.20. дій гризунів.

5.6. Не підлягають відшкодуванню:

5.6.1. непрямі збитки, у т.ч. упущена вигода, недоотриманий прибуток тощо;

5.6.2. штрафи, пені й інші стягнення;

5.6.3. втрати внаслідок інфляції, зміни в курсах валют;

5.6.4. витрати з відшкодування моральної шкоди;

5.6.5. шкода, завдана навколишньому природному середовищу;

5.6.6. шкода, завдана життю, здоров'ю та/або майну третіх осіб, у т.ч. життю, здоров'ю або майну працівників Страхувальника;

5.6.7. витрати на страхування.

5.7. Договором страхування можуть бути передбачені додатково інші особливі виключення зі страхових випадків та обмеження страхування, що не суперечать чинному законодавству та цим Правилами.

6. СТРАХОВА СУМА. ФРАНШИЗА

6.1. Страхова сума встановлюється за погодженням сторін під час укладення договору страхування в розмірі, що не перевищує дійсної вартості застрахованого майна на момент укладення договору страхування, якщо інше ним не передбачено, та зазначається в договорі страхування.

6.2. Якщо інше не передбачене договором страхування, дійсна вартість прирівнюється:

6.2.1. при страхуванні **Посівів (п.2.2.1 цих Правил)** – до розміру планових або середніх за останні 5 років чи інший строк, визначений договором страхування, затрат господарства на посів (висаджування) та вирощування сільськогосподарських культур, на підставі даних плану економічного та соціального розвитку господарства (бізнес-плану), відповідних бухгалтерських документів;

6.2.2. при страхуванні **Багаторічних насаджень (п.2.2.2 цих Правил)** – до балансової вартості насаджень згідно з даними бухгалтерського обліку Страхувальника, інвентарних карток обліку цих насаджень, але не більше середньої ринкової вартості аналогічних насаджень у відповідному районі (регіоні). При цьому слід враховувати площу тих насаджень, що вступають у плодоносний вік у році, на який укладається договір страхування;

6.2.3. при страхуванні **Майбутнього урожаю (п.2.2.3 цих Правил)** – до вартості майбутнього (очікуваного) врожаю, яка визначається множенням середньої врожайності у районі (регіоні), або за даними обліку у господарстві Страхувальника, як це зазначено у договорі страхування, за останні 5 років або інший строк, визначений договором страхування, на ціну метричної одиниці майбутнього врожаю культури (виду продукції), визначену відповідно до п.6.3 цих Правил, та на фактичну площу культури, прийняту на страхування;

6.2.4. при страхуванні **Індексу урожайності (п.2.2.4 цих Правил)** – до вартості майбутнього (очікуваного) врожаю, яка визначається множенням середньої врожайності у районі (регіоні), або за даними обліку у господарстві Страхувальника, як це зазначено у договорі страхування, за останні 5 років або інший строк, визначений договором страхування, з урахуванням страхового покриття, на ціну метричної одиниці майбутнього врожаю культури (виду продукції), визначену відповідно до п.6.3 цих Правил, та на фактичну площу культури, прийняту на страхування;

6.2.5. при страхуванні **Господарських тварин (п.2.4.1 цих Правил), Молодняка тварин (п.2.4.2 цих Правил):**

а) для Страхувальника – юридичної особи – до балансової вартості тварини на дату укладення договору страхування, що відображена у фінансовій звітності;

б) для Страхувальника – фізичної особи – до ринкової вартості тварини на дату укладення договору страхування, що ґрунтується на результатах аналізу ринкових цін продажу (пропозиції) подібних тварин даної породи, виду, віку, або на підставі середніх

ринкових цін за одиницю живої ваги тварини, або по іншим критеріям, на підставі яких можливо оцінити ринкову вартість тварини (вартість шкіри, хутра тощо);

в) для товарних тварин – до добутку запланованої ваги тварини по закінченні відгодівлі і ціни живої ваги тварини в регіоні страхування, заявленої на момент укладення договору страхування;

6.2.6. при страхуванні **Племінних тварин (п.2.4.3 цих Правил), Якості породи (п.2.4.4 цих Правил)** – до вартості племінної тварини, що підтверджується висновком уповноваженого або іншого компетентного експерта, або до вартості, вказаної в племінному свідоцтві;

6.2.7. при страхуванні **Домашніх тварин (п.2.4.5 цих Правил)** – до ринкової вартості тварини з аналогічними паспортними даними та/або аналогічними якісними характеристиками;

6.2.8. при страхуванні **Тваринницької продукції (п.2.4.6 цих Правил)** – до добутку обсягу тваринницької продукції, що планується отримати протягом строку дії договору страхування і ціни одиниці виміру тваринницької продукції в регіоні страхування, заявленої на момент укладення договору страхування.

6.2.9. до іншого розміру, визначеного умовами договору страхування.

6.3. Ціна метричної одиниці майбутнього врожаю культури (виду продукції), якщо інше не передбачене умовами договору страхування, може визначатися:

6.3.1. як ціна, що склалася у господарстві Страхувальника (районі, регіоні) за останній рік, або закупівельна чи заставна ціна, встановлена Кабінетом Міністрів України;

6.3.2. для кормових культур – як планова або середня фактична (за останні 3 (три) роки) собівартість продукції, що склалася у районі (регіоні);

6.3.3. для розсадників, квітів, інших видів сільськогосподарських культур, які в рік посадки (посіву) продукції не дають – як планові затрати на посадку (посів), догляд за ними;

6.3.4. при страхуванні майбутнього врожаю особливо цінних сортів і культур – як ціна майбутнього врожаю за домовленістю Сторін.

6.4. Вартість майбутнього врожаю визначається окремо для кожної культури, сорту, якщо інше не визначено договором страхування.

Вартість урожаю однорічних і багаторічних сіяних трав обчислюється для всієї посівної площі, за винятком посівів, що використовують на випас худобі. При цьому, якщо інше не визначено договором страхування:

а) при чітко вираженій періодичності плодоношення зерняткових садів в господарстві їх середню врожайність визначають по 3 (трьох) останніх роках, що за плодоношенням відповідають рокові страхування;

б) вартість врожаю овочів і баштанних, сіяних багаторічних трав, плодово-ягідних насаджень, квітів, квітково-декоративних рослин і їм подібних груп визначається в цілому для виду та сорту.

6.5. Залежно від зони та умов, у яких вирощується культура, страхова сума визначається з обов'язковим урахуванням впливу кліматичних та інших чинників (агротехнічних вимог щодо вирощування), які також безпосередньо впливають на стан посівів у різних фазах розвитку рослин та формування врожаю.

6.6. Страхова сума за твариною може:

6.6.1. бути порівняна до:

а) вартості заміщення, визначеної на дату укладення договору страхування – поточної вартості витрат на придбання тварини аналогічного виду, породи, віку у регіоні страхування;

б) середньостатистичної ринкової вартості однієї тварини з групи, на вирощуванні і відгодівлі яких спеціалізується Страхувальник, за останній календарний рік;

6.6.2. бути збільшена на розмір вартості приплоду даного виду, породи тварини при страхуванні її приплоду;

6.6.3. встановлюватися на кожну тварину з групи окремо або розподілятися рівними частинами на кожну тварину в групі.

6.7. У випадку виникнення розбіжностей з питань визначення вартості майна, Страховик залишає за собою право вимагати проведення спеціальної експертизи. В такому

випадку вартість майна, що приймається на страхування, визначається за результатами проведеної експертизи.

6.8. Вартість майна (страхова сума), що зазначена в договорі страхування, не може бути згодом оскаржена, крім випадків, коли Страховик, не скориставшись своїм правом на оцінку, був навмисно введений в оману стосовно цієї вартості.

6.9. За згодою сторін у договорі страхування можуть бути встановлені окремі страхові суми (ліміти відповідальності) за окремим страховим ризиком та/або випадком, за одиницею та/або групою застрахованого майна тощо.

6.10. Якщо з будь-яких причин, у т.ч. за домовленістю сторін, страхова сума, зазначена в договорі страхування, менша дійсної вартості майна (страхування в частці), то Страховик вираховує розмір збитку в такому ж співвідношенні, як страхова сума, що зазначена в договорі страхування, співвідноситься до дійсної вартості такого майна (страхування за умовою "Пропорційна виплата"), якщо інше не передбачене договором страхування.

6.11. Якщо страхова сума виявиться більшою від дійсної вартості застрахованого майна, Страховик несе відповідальність в тій частині страхової суми, що не перевищує його вартості, якщо інше не передбачене договором страхування.

6.12. За домовленістю сторін договір страхування може укладатися із застосуванням системи "першого ризику". При цьому страхова сума може встановлюватися у розмірі дійсної вартості майна на момент укладення договору страхування або частки дійсної вартості. При настанні страхового випадку, Страховик здійснює виплату страхового відшкодування у розмірі завданих збитків в межах страхової суми, незалежно від того, яку частину від дійсної вартості складає страхова сума (без застосування принципу пропорційності зобов'язань Страховика).

6.13. У разі виплати страхового відшкодування страхова сума (ліміт відповідальності) зменшується на розмір виплаченого відшкодування, якщо інше не передбачене договором страхування. страхова сума (ліміт відповідальності) вважається зменшеною з дати здійснення виплати, якщо інше не передбачене договором страхування. Страхувальник має право відновити страхову суму (ліміт відповідальності) за умови сплати Страхувальнику додаткового страхового платежу.

6.14. Протягом строку дії договору страхування страхова сума може бути змінена за згодою Сторін.

Якщо після укладення договору страхування Страхувальник збільшує посівну площу чи поголів'я, він має право на збільшення страхової суми шляхом укладення додаткової угоди до договору страхування та сплати додаткового страхового платежу.

6.15. Договором страхування може бути передбачена **франшиза**, вид та розмір якої визначається за згодою Сторін:

6.15.1. за безумовної франшизи при розрахунку страхового відшкодування її розмір в усіх випадках вираховується (віднімається) з розміру страхового відшкодування, належного до сплати Страхувальнику;

6.15.2. за умовної франшизи Страховик звільняється від відповідальності за збиток, що не перевищує розмір встановленої франшизи, і відшкодовує збиток цілком, якщо його розмір перевищує встановлену франшизу;

6.15.3. за агрегатної (накопичувальної) франшизи Страховик звільняється від відповідальності за перші збитки, сума яких не перевищує розмір встановленої франшизи, і відшкодовує наступні збитки цілком, коли їх сумарний розмір перевищить встановлену франшизу;

6.15.4. за часової франшизи Страховик звільняється від відповідальності за збитки, що сталися чи були спричинені страховими ризиками (як правило захворюваннями), які настали протягом строку тривалості франшизи (з початку надання страхового захисту за такою одиницею застрахованого майна). Такими строками тривалості можуть бути, не виключаючи інше:

- а) 5 (п'ять) днів – для новопроданої тварини;
- б) 15 (п'ятнадцять) днів – для новонародженої худоби;
- в) 10 (десять) днів – за будь-якими захворюваннями;

6.15.5. інший вид франшизи та її умови застосування, передбачені договором страхування.

6.16. За згодою сторін може встановлюватися загальна франшиза за договором страхування, окрема франшиза за кожним видом (групою) застрахованого майна, страховим ризиком та/або випадком тощо.

6.17. Розмір франшизи може встановлюватися за згодою сторін у відсотках або в абсолютному розмірі.

7. СТРАХОВІ ТАРИФИ. СТРАХОВІ ПЛАТЕЖІ

7.1. Розмір **страхового тарифу** за договором страхування визначається Страховиком на підставі методики розрахунку страхового тарифу (п.21 цих Правил).

7.2. **Страховий платіж** розраховується виходячи з розмірів страхової суми та страхового тарифу.

7.3. Страхувальник зобов'язаний внести Страховику страховий платіж (страхову премію) як плату за страхування.

7.4. Страховий платіж може бути сплачений готівкою в касу Страховика (його представника) або безготівковим перерахуванням на поточний рахунок Страховика (його представника).

7.5. Страхувальники–резиденти згідно з укладеним договором страхування мають право вносити платежі лише у грошовій одиниці України, а Страхувальник–нерезидент – в іноземній вільно конвертованій валюті по курсу НБУ на день сплати або у грошовій одиниці України у випадках, передбачених законодавством України.

7.6. Якщо дія договору страхування поширюється на іноземну територію відповідно до укладених угод з іноземними партнерами, то порядок валютних розрахунків регулюється відповідно до вимог законодавства України про валютне регулювання.

7.7. Зазначений в договорі страхування страховий платіж за згодою Сторін може сплачуватися одноразово або частинами. Конкретні умови та строки сплати страхового платежу встановлюються договором страхування.

7.8. Якщо договором страхування передбачено сплату страхового платежу частинами, Страховик, під час здійснення виплати страхового відшкодування внаслідок настання страхового випадку, має право утримати частку страхового відшкодування у розмірі несплаченого страхового платежу в рахунок сплати несплачених Страхувальником частин страхового платежу за період дії договору страхування, якщо інше не передбачене договором страхування.

8. ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

8.1. Для укладення договору страхування Страхувальник подає Страховику письмову заяву, за формою, яка встановлена Страховиком, або іншим чином заявляє про свій намір укласти договір страхування.

8.1.1. Письмова заява повинна містити усі необхідні, на думку Страховика, відомості про предмет договору страхування, що заявляється на страхування, і бути підписана Страхувальником.

8.2. Подання заяви на страхування не зобов'язує жодну зі Сторін укласти договір страхування. Однак, якщо договір страхування буде укладено, всі відомості щодо предмету договору страхування, що були наведені в заяві на страхування, мають суттєве значення для оцінки ступеню ризику та формують основні дані укладеного договору страхування.

8.2.1. Страхувальник несе відповідальність за достовірність наданих ним даних.

8.2.2. Підписана Страхувальником заява має юридичну силу незалежно від того, ким була підписана або якими технічними засобами вона заповнена та у разі укладення договору страхування є невід'ємною його частиною.

8.3. До укладення договору страхування Страховик, на підставі заяви на страхування, має право здійснити попередній огляд (експертизу) місця страхування, майна, що передається на страхування, скласти опис майна, перевірити його стан (умови

вирощування/відгодівлі, ступінь амортизації), відповідність заявленої та дійсної вартості майна, оцінити можливість настання страхових ризиків тощо. При цьому Страхувальник повинен забезпечити доступ Страховика (його представника) до майна, що передається на страхування з метою оцінки ризику, та не перешкоджати його роботі по проведенню огляду (експертизи).

8.4. Під час укладення договору страхування Страхувальник зобов'язаний сповістити Страховика про усі відомі йому обставини, що мають істотне значення для оцінки ступеня страхового ризику щодо предмету договору страхування, а також письмово дати відповіді на усі поставлені йому Страховиком запитання з метою оцінки ступеня ризику у відношенні об'єкту, що страхується. Якщо після укладення договору страхування буде встановлено, що Страхувальник повідомив свідомо неправдиві відомості, Страховик має право відмовити у виплаті страхового відшкодування.

8.5. Під час укладення договору страхування Страхувальник на вимогу Страховика повинен надати останньому:

8.5.1. можливість оглянути місце дії договору страхування;

8.5.2. можливість оглянути майно, що заявляється на страхування;

8.5.3. документи, що підтверджують право Страхувальника (Вигодонабувача) на володіння та/або користування та/або розпорядження майном, тобто свідчать про майновий інтерес Страхувальника (Вигодонабувача) щодо майна, яке пропонується на страхування;

8.5.4. документи для визначення вартості та стану майна, що заявляється на страхування:

а) при страхуванні **культур та насаджень за п.2.1.1 цих Правил:**

1) розрахунок вартості сільськогосподарської культури або групи культур (на кожен сільськогосподарську культуру або групу культур окремо), які підлягають страхуванню. До розрахунків додаються бухгалтерські документи, що посвідчують вартість, середню врожайність за останні 5 років або інший строк, визначений договором страхування, планові та фактичні витрати, а також витрати наступних періодів на вирощування тієї чи іншої культури на визначеній в договорі страхування площі посіву, довідка (витяг) з плану розвитку господарства (бізнес-плану), довідка про фінансовий стан Страхувальника;

2) карту-схему сівозміни (її копія) або типовий опис площі посіву (висаджування) та вирощування сільськогосподарських культур (групи культур), акти обстеження тощо;

3) технологічну карту вирощування культури;

4) довідку Держкомстату України про середню урожайність сільськогосподарських культур, що приймаються на страхування, в районі (регіоні);

б) при страхуванні **тварин та їх продукції за п.2.1.2 цих Правил:**

1) висновок ветеринара про стан здоров'я тварини;

2) програму профілактичних щеплень на період дії договору страхування;

3) картку виробника, картку вирощування і картку тварини, у яких будуть відзначатися дати і результати візитів ветеринара;

4) сертифікат інкубатора (для курчат птахів);

5) племінне свідоцтво (для високоцінних племінних тварин);

6) реєстраційне свідоцтво (для собак);

8.5.5. документи, що містять інформацію про характер виробничої діяльності Страхувальника, визначені Страховиком;

8.5.6. інші документи та додаткову інформацію, необхідну для оцінки страхового ризику та укладення договору страхування, на запит Страховика.

8.6. Договори страхування **культур/насаджень** можуть укладатися з обов'язковим оглядом Страховиком посівів сільськогосподарських культур/багаторічних насаджень, місця страхування, та складанням необхідних документів, в яких зазначаються ступінь схожості, відсоток пошкодження, що має місце до моменту укладення договору страхування тощо, у такі строки:

8.6.1. при страхуванні багаторічних насаджень – до входження їх у зиму (припинення вегетації);

8.6.2. при страхуванні ярих сільськогосподарських культур – після появи сходів навесні;

8.6.3. при страхуванні озимих сіяних культур – після появи сходів восени (кущіння);

8.6.4. при страхуванні висаджених культур – після їх приживання.

8.7. Договори страхування **тварин** можуть укладатися:

8.7.1. з обов'язковим ветеринарно-санітарним оглядом (експертизою) місця страхування та тварин, що приймаються на страхування, уточненням віку, імені (клички), масті, статі тварини, а також інших відомостей;

8.7.2. лише при наявності в господарстві всіх здорових тварин певної групи або всіх тварин, якщо інше не передбачене договором страхування;

8.7.3. при страхуванні бджолосімей – в період після весняного обльоту і до входу в зиму.

8.8. Страхування групи тварин може здійснюватися:

8.8.1. з індивідуалізацією кожної окремої тварини. При цьому, у заяві на страхування зазначаються індивідуальні особливості кожної тварини (вид, порода, масть, вік, стать, кличка, ідентифікаційний номер, номер клейма, номер бірки/чіпа, особливі прикмети). В окремих випадках додається фотографічний знімок тварини;

8.8.2. по групам утримання. При цьому:

а) у заяві на страхування зазначається кількість всіх тварин в групі та характерні ознаки середньостатистичної тварини даної групи – вид, порода, вік, стать тощо. Якщо тварина вибуває із такої групи по іншим причинам, ніж настання страхового випадку, в застраховану групу може бути включена інша тварина, яка відповідає ознакам такої групи. Страхова сума для такої тварини встановлюється у такому ж розмірі (суми тварини, яка вибула);

б) здорова новонароджена або новопридбана тварина тієї ж групи, повинна бути заявлена на страхування окремою письмовою заявою протягом 3 (трьох) днів з дня її купівлі, або 3 (трьох) днів від моменту коли вік (вага) тварини перевищить нижню границю віку (ваги), при якій вона може бути застрахована.

8.9. На підставі даних, отриманих від Страхувальника, Страховик приймає рішення про укладення договору страхування або відмовляє в його укладенні.

8.10. Договір страхування укладається у письмовій формі шляхом його підписання Сторонами.

8.11. Факт укладення договору страхування може посвідчуватися страховим свідоцтвом (полісом, сертифікатом), що є формою договору страхування.

8.12. У випадку втрати оригіналу договору страхування в період його дії Страховик видає Страхувальнику дублікат. Після видачі дублікату втрачений примірник договору страхування вважається недійсним.

9. СТРОК ДІЇ, УМОВИ ПРИПИНЕННЯ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

9.1. Строк дії договору страхування встановлюється за згодою сторін і зазначається в договорі страхування, але він не може бути більше одного сезону (циклу) вирощування однієї культури (групи культур) чи відгодівлі однієї тварини (групи тварин), якщо інше не передбачене договором страхування.

9.2. Договір страхування набирає чинності з моменту внесення першого страхового платежу, якщо інше не передбачене договором страхування.

9.3. Договором страхування може бути передбачено, що він набирає чинності з 00 год. 00 хв. дня, зазначеного в договорі страхування, як день початку дії договору страхування, але не раніше 00 год. 00 хв. дня, наступного за днем надходження на рахунок або внесення в касу Страховика страхового платежу (першої його частини) та:

9.3.1. при страхуванні **Посівів (п.2.2.1 цих Правил):**

а) за ризиком "Вимерзання":

– при страхуванні озимих сіяних культур – після появи сходів восени (кущіння);

– при страхуванні багаторічних сіяних трав посіву минулих років – перед входом їх у зиму, але не пізніше 1-го грудня року укладення договору;

б) за іншими ризиками:

- при страхуванні ярих зернових та зернобобових, кукурудзи, технічних, кормових культур, картоплі, висадок – після появи сходів навесні;
- при страхуванні озимих зернових – після відновлення вегетації навесні;
- при страхуванні висаджених культур – після їхнього приживання.

9.3.2. при страхуванні **Багаторічних насаджень (п.2.2.2 цих Правил)** та **Майбутнього урожаю (п.2.2.3 цих Правил)** з них – до входження їх в зиму (припинення вегетації);

9.3.3. при страхуванні **Майбутнього урожаю (п.2.2.3 цих Правил)** чи **Індексу урожайності (п.2.2.4 цих Правил)** – після відновлення вегетації озимих культур чи після появи сходів ярових культур або приживання висаджених. Поява сходів (приживання) встановлюється на підставі акту обстеження культур, складеного представниками Страховика та Страхувальника.

9.4. Дія договору страхування закінчується о 24 год. 00 хв. дати, визначеної в договорі страхування як дата закінчення дії договору страхування, якщо інше не передбачене договором страхування.

9.5. Договором страхування може бути передбачено, що страховий захист врожаю сільськогосподарських культур припиняється в день закінчення у господарстві його збору, але не пізніше дати закінчення дії договору страхування.

Днем закінчення у господарстві збору врожаю сільськогосподарських культур є день, коли:

9.5.1. зернові, зернобобові, льон-довгунець та інші культури, збір яких пов'язаний з обмолотом, обмолочено або складено в скирти;

9.5.2. луб'яні культури, що вирощуються тільки для одержання волокна (прядива) або лубу, перероблено у зеленому свіжо зібраному стані або вивезені з поля до місця здачі, зберігання або первинної обробки;

9.5.3. врожай тютюну та махорки вивезено з поля і після первинної обробки спресовано у паки для здачі заготівельним організаціям або здано на склад і оприбутковано за бухгалтерськими документами Страхувальника;

9.5.4. врожай цукрових буряків, лаванди та деяких інших ефіроолійних культур, картоплі, овочевих, баштанних культур, кормових коренеплодів, садів, ягідників, винограду, хмелю вивезено з поля (саду) до місця здачі, зберігання або переробки;

9.5.5. врожай коренебульбоплодів, при залишку його на зберіганні у полі, закладено у ями, бурти, траншеї;

9.5.6. сіно сіяних трав вивезено з поля або складено у скирти;

9.5.7. врожай зеленої маси силосних культур закладено у силосні ями, траншеї, тощо;

9.5.8. у квіткових культур зрізано квіти, живці, зібрано насіння, викопано бульби, цибулини, кореневища;

9.5.9. розсаду викопано;

9.5.10. із розсадників викопано саджанці (сіянці).

9.6. Договором страхування може бути передбачено, що при сплаті страхових платежів окремо за кожний період, договір страхування набуває чинності з 00 годин дня, зазначеного в договорі страхування, як день початку першого періоду, але не раніше 00 год. 00 хв. дня, наступного за днем внесення в касу або надходження на поточний рахунок Страховика страхового платежу в повному обсязі за перший період страхування, зазначений в договорі страхування.

Договір страхування подовжує свою дію на наступний період страхування з дати, зазначеної в договорі страхування як початок такого періоду, за умови внесення страхового платежу за цей період страхування в касу або на поточний рахунок Страховика не пізніше дня, зазначеного в договорі страхування як строк сплати страхового платежу за відповідний період страхування, але в будь-якому випадку не пізніше дня, зазначеного в договорі страхування як дата закінчення відповідного попереднього періоду страхування.

Дія договору страхування закінчується в 24 год. 00 хв. останнього дня оплаченого періоду страхування.

9.7. Дія договору страхування припиняється та втрачає чинність за згодою сторін, а також у разі:

9.7.1. закінчення строку його дії;

9.7.2. виконання Страховиком зобов'язань перед Страхувальником у повному обсязі;

9.7.3. несплати Страхувальником страхових платежів у встановлені договором строки.

При цьому договір страхування вважається достроково припиненим, якщо перший (або черговий) страховий платіж не був сплачений на письмову вимогу Страховика протягом 10 (десяти) робочих днів з дня пред'явлення такої вимоги Страхувальникові, якщо інше не передбачене умовами договору страхування;

9.7.4. ліквідації Страхувальника – юридичної особи або смерті Страхувальника – фізичної особи чи втрати ним дієздатності, за винятком випадків, передбачених статтями 22, 23 і 24 Закону України "Про страхування";

9.7.5. ліквідації Страховика у порядку, встановленому законодавством України;

9.7.6. прийняття судового рішення про визнання договору страхування недійсним;

9.7.7. в інших випадках, передбачених законодавством України.

9.8. Дію договору страхування може бути припинено за вимогою Страхувальника або Страховика, якщо це передбачено договором страхування.

9.9. Про намір достроково припинити дію договору страхування будь-яка сторона зобов'язана повідомити іншу не пізніше, ніж за 30 (тридцять) календарних днів до дати припинення дії договору, якщо інше ним не передбачено.

9.10. У разі дострокового припинення дії договору страхування за вимогою Страхувальника Страховик повертає йому частину страхового платежу за період, що залишився до закінчення дії договору з відрахуванням нормативних витрат на ведення справи, визначених при розрахунку страхового тарифу, та фактичних виплат страхових відшкодувань, що були здійснені за цим договором страхування.

Якщо вимога Страхувальника обумовлена порушенням Страховиком умов договору страхування, то останній повертає Страхувальнику сплачений ним страховий платіж повністю.

9.11. У разі дострокового припинення дії договору страхування за вимогою Страховика Страхувальнику повертаються повністю сплачені ним страхові платежі.

Якщо вимога Страховика обумовлена невиконанням Страхувальником умов договору страхування, то Страховик повертає Страхувальнику страхові платежі за період, що залишився до закінчення дії договору з вирахуванням нормативних витрат на ведення справи, визначених при розрахунку страхового тарифу та виплат страхових відшкодувань, що були здійснені за цим договором страхування.

9.12. У випадку дострокового припинення дії договору страхування не допускається повернення коштів готівкою, якщо платежі було здійснено в безготівковій формі.

10. МІСЦЕ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

10.1. Місце (територія) дії договору страхування визначається при укладенні договору страхування та вказується в ньому.

10.2. Місцем (територією) дії договору страхування є місце вирощування культури/насадження чи відгодівлі тварини, зазначене в договорі страхування.

10.3. Якщо інше не передбачене в договорі страхування, то майно вважається застрахованою тільки в тому разі, коли вона перебуває в місці дії договору страхування за зазначеною в договорі страхування адресою.

У разі, якщо подія, що може бути визнана страховим випадком, настала щодо застрахованого майна, яке в момент настання такої події перебувало поза місцем дії договору страхування, така подія може бути не визнана страховиком страховим випадком, а Страховик звільняється від обов'язку сплачувати страхове відшкодування.

11. ЗМІНА УМОВ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ, ЗМІНА СТУПЕНЯ СТРАХОВОГО РИЗИКУ

11.1. Зміни умов та доповнення до договору страхування в період його дії (зміни страхової суми, строку дії договору страхування тощо) за згодою Сторін вносяться шляхом укладення додаткового договору/угоди до договору страхування або ~~переукладення договору страхування~~.

11.2. Додатковий договір/ угода є невід'ємною частиною договору страхування і укладається у кількості примірників договору страхування.

11.3. Протягом строку дії договору страхування Страхувальник зобов'язаний якнайшвидше, але не пізніше ніж протягом 2 (двох) робочих днів, як тільки це стане йому відомо (якщо інший строк не передбачений умовами договору страхування), письмово повідомити Страховика про зміну обставин, що мають істотне значення для оцінки ступеня страхового ризику.

11.4. Обставинами, що мають істотне значення для оцінки ступеня страхового ризику (обставини, які змінилися настільки, що, якби вони були відомі при укладенні договору страхування, то договір страхування взагалі не був би укладений Страховиком чи був би укладений на умовах, що значно б відрізнялися) можуть бути дані або/та обставини, що надані Страхувальником у заяві про страхування та/або зазначені у договорі страхування, або будь-яка їх зміна, наприклад:

11.4.1. відчуження або передача застрахованого майна і приміщень, де воно утримується, в оренду, заставу, користування або розпорядження іншій особі;

11.4.2. оголошення місця дії договору страхування зоною стихійного лиха або зоною карантину;

11.4.3. при страхуванні **культур та насаджень за п.2.1.1 цих Правил:**

а) відхилення в розвитку рослин;

б) зміни в агротехнічних заходах щодо вирощування сільськогосподарських культур;

в) перешкоди, що заважають проведенню агротехнічних заходів;

г) зміна строків сівби та збирання;

д) зміни парку сільськогосподарської техніки та його продуктивності тощо;

11.4.4. при страхуванні **тварин та їх продукції за п.2.1.2 цих Правил:**

а) перегін тварин з пасовища на пасовище,

б) використання тварин в інших, ніж вказано у заяві на страхування, цілях;

в) утримання в приміщеннях, в яких знаходяться застраховані тварини, інших тварин, які не належать Страхувальнику;

г) загибель або вимушений забій застрахованої тварини незалежно від того, чи було визнано випадок страховим;

д) припинення Страхувальником тваринницької діяльності або суттєва зміна її характеру;

е) знесення, капітальний ремонт, перебудова або переустаткування приміщень, будівель або споруд, в яких утримуються тварини, часткова або повна заміна устаткування, зміна режиму безпеки, пошкодження або знищення майна, незалежно від того, чи було визнано випадок страховим.

11.5. Після отримання від Страхувальника заяви про зміну обставин, що мають істотне значення для оцінки ступеня страхового ризику Страховик протягом 5 (п'яти) робочих днів, якщо інший строк не передбачений договором страхування, оцінює вплив нових обставин на ступінь страхового ризику та приймає рішення про необхідність внесення змін до умов договору страхування або про дострокове припинення його дії, або про продовження строку дії договору страхування на попередніх умовах.

11.6. У разі збільшення ступеня страхового ризику та внесення змін у договір страхування Страховик має право на отримання від Страхувальника додаткового страхового платежу.

11.7. У випадку відмови Страхувальника внести зміни до договору страхування та сплатити додатковий страховий платіж, Страховик має право достроково припинити дію

договору страхування на підставі невиконання Страхувальником умов договору страхування відповідно до частини другої п.9.11 цих Правил.

11.8. Якщо ступінь ризику підвищиться і Страхувальник не сповістить про це Страховика, то в разі настання страхового випадку Страховик має право відмовити у виплаті страхового відшкодування за цим випадком або зменшити розмір страхового відшкодування.

12. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН

12.1. Страхувальник має право:

12.1.1. на етапі укладення і протягом дії договору страхування отримувати від Страховика необхідні консультації, інформацію та пояснення умов страхування, в т.ч. у письмовій формі;

12.1.2. отримати страхове відшкодування у разі настання страхового випадку на умовах цих Правил та/або договору страхування;

12.1.3. на зміну умов договору страхування та/або на дострокове припинення дії договору страхування згідно з умовами, передбаченими цими Правилами та/або договором страхування;

12.1.4. у випадку втрати договору страхування у період його дії звернутися до Страховика з письмовою заявою на видачу його дубліката;

12.1.5. призначати в договорі страхування Вигодонабувачів, які можуть зазнати збитків внаслідок настання страхового випадку для отримання страхового відшкодування, а також змінювати їх до настання страхового випадку, якщо інше не передбачене договором страхування;

12.1.6. оскаржити в порядку, передбаченому чинним законодавством України, відмову Страховика у здійсненні виплати страхового відшкодування або його розмір.

12.2. Страхувальник зобов'язаний, якщо це передбачено договором страхування:

12.2.1. вносити страхові платежі в розмірі та в строки, передбачені договором страхування;

12.2.2. при укладенні договору страхування надати Страховику інформацію про всі відомі йому обставини, що мають істотне значення для оцінки ступеня страхового ризику, і надалі інформувати його про будь-яку зміну страхового ризику;

12.2.3. при укладенні договору страхування або внесенні змін до умов договору страхування, а також у будь-який час протягом строку дії договору страхування на вимогу Страховика надати можливість представнику Страховика провести огляд майна, щодо якого укладається договір страхування, з'ясувати умови його посіву/висаджування, вирощування, відгодівлі, а також переглянути документи, що стосуються процесу технології вирощування та/або документи, на підставі яких встановлюється страхова сума;

12.2.4. повідомити Страховика про інші чинні договори страхування щодо предмета договору страхування;

12.2.5. утримувати застраховане майно до протипожежних правил, дотримуватися агротехнічних чи ветеринарних правил щодо посіву/висаджування, догляду, збирання, зберігання, вирощування, відгодівлі, імунізації, зберігання застрахованого майна, запобігання поширення виявлених заразних (інфекційних) захворювань та виконувати вимоги відповідних органів нагляду;

12.2.6. відслідковувати, щоб ветеринар після кожного обходу тварин робив відповідний запис у журналі реєстрації стану здоров'я тварин, кількості падежу та/або забракованих тварин;

12.2.7. інформувати Страховика про видужання раніше травмованих тварин;

12.2.8. довести Страховику майновий інтерес Вигодонабувача (у разі його призначення в договорі страхування) до предмету договору страхування та ознайомити Вигодонабувача з умовами договору страхування;

12.2.9. вживати усіх можливих заходів та дій з метою запобігання та зменшення розміру збитків, завданих внаслідок настання події, що може бути визнана страховим випадком;

12.2.10. повідомити Страховика про настання страхового випадку в строк, передбачений цими Правилами та договором страхування;

12.2.11. при настанні страхового випадку діяти відповідно до п.п.13.1, 13.2 цих Правил;

12.2.12. у разі отримання відшкодування збитку від третіх осіб – якнайшвидше, але не пізніше 24 годин, як тільки це стане можливо, письмово сповістити Страховика про одержання таких сум;

12.2.13. повернути протягом 30 (тридцяти) календарних днів (якщо інший строк не передбачений договором страхування) Страховику отримане страхове відшкодування (або його відповідну частину), якщо виявиться така обставина, що за законом або за умовами договору страхування повністю або частково позбавляє Страхувальника (Вигодонабувача) права на страхове відшкодування;

12.2.14. дотримуватися конфіденційності у взаємовідносинах зі Страховиком, не допускати передачі інформації, що є комерційною таємницею, стороннім особам.

12.3. Страховик має право:

12.3.1. перевіряти достовірність наданих йому Страхувальником відомостей, вимагати додаткові документи, що мають значення для визначення ступеню ризику, а також перевіряти документацію Страхувальника в частині, що стосується договору страхування у будь-який момент строку його дії;

12.3.2. здійснювати огляди місця дії договору страхування під час його укладення та під час його дії, повідомляти Страхувальника про виявлені несприятливі обставини і давати рекомендації з метою запобігання страхових випадків;

12.3.3. у випадку підвищення ступеня ризику щодо предмету договору страхування запропонувати Страхувальнику внести зміни в договір страхування, включаючи сплату додаткового страхового платежу, або припинити дію договору страхування після відмови Страхувальника згідно з умовами, передбаченими цими Правилами та/або договором страхування;

12.3.4. самостійно з'ясовувати причини та обставини настання страхового випадку: вимагати від Страхувальника інформацію, необхідну для встановлення факту та обставин страхового випадку або розміру страхового відшкодування, включаючи інформацію, що є комерційною таємницею;

12.3.5. робити запити у компетентні органи для надання ними відповідних документів та інформації, що підтверджують факт і причину настання страхового випадку;

12.3.6. брати участь у заходах щодо зменшення розміру збитків, здійснюючи і вказуючи для цього способи та заходи, але ці дії Страховика або його представників не можуть розглядатися як визнання його обов'язку виплатити страхове відшкодування;

12.3.7. відмовити або відстрочити здійснення виплати страхового відшкодування у випадках, передбачених договором страхування та законом;

12.3.8. на зміну умов договору страхування та на дострокове припинення дії договору страхування на умовах, передбачених цими Правилами та/або договором страхування;

12.3.9. у разі сплати страхового платежу частинами при здійсненні виплати страхового відшкодування утримати зі Страхувальника неоплачену частину страхового платежу, якщо інше не передбачене договором страхування;

12.3.10. вимагати повернення страхового відшкодування, що вже виплачене Страхувальнику (Вигодонабувачу) у разі виникнення відповідних обставин, передбачених чинним законодавством України, умовами цих Правил та/або договором страхування.

12.4. Страховик зобов'язаний:

12.4.1. ознайомити Страхувальника з цими Правилами та умовами страхування;

12.4.2. протягом 2 (двох) робочих днів, як тільки стане відомо про настання страхового випадку, вжити заходів щодо оформлення всіх необхідних документів для своєчасного здійснення виплати страхового відшкодування;

12.4.3. у разі настання страхового випадку здійснити виплату страхового відшкодування у строк, передбачений договором страхування. Страховик несе майнову відповідальність за несвоєчасне здійснення виплати страхового відшкодування шляхом сплати Страхувальнику неустойки (штрафу, пені), розмір якої визначається умовами

договору страхування або законом, але не більше подвійної облікової ставки Національного банку України на день прострочення платежу;

12.4.4. відшкодувати витрати, понесені Страхувальником при настанні страхового випадку щодо запобігання або зменшення збитків, якщо це передбачено договором страхування;

12.4.5. за заявою Страхувальника у разі здійснення ним заходів, що зменшили страховий ризик, або у разі збільшення вартості застрахованого майна переукласти з ним договір страхування;

12.4.6. не розголошувати відомостей про Страхувальника та його майнове становище, крім випадків, встановлених законом;

12.4.7. при настанні страхового випадку протягом 5 (п'яти) робочих днів, з дня одержання від Страхувальника письмового повідомлення про подію, що може бути визнана страховим випадком, направити свого представника для проведення огляду постраждалих культур, якщо інше не передбачене договором страхування.

12.5. Умовами договору страхування можуть бути передбачені також інші права та/або обов'язки Сторін.

12.6. Положення цих Правил, включаючи права та обов'язки Сторін договору страхування, є обов'язковими для виконання Сторонами, якщо вони прямо вказані в договорі страхування.

13. ДІЇ У РАЗІ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ

13.1. У разі настання передбаченої договором страхування події, яка призвела до збитків і може бути визнана страховим випадком (далі – **подія**), Страхувальник (Вигодонабувач) зобов'язаний, якщо це передбачено договором страхування:

13.1.1. вживати усіх можливих заходів щодо запобігання та зменшення розміру збитків, а також для рятування застрахованого майна;

13.1.2. якнайшвидше, але не пізніше 2 (двох) робочих днів, якщо інше не передбачене договором страхування, з моменту, коли Страхувальнику (Вигодонабувачу) стало відомо про цю подію, повідомити про це відповідні компетентні державні органи або установи, звернення до яких передбачене чинним законодавством України, і викликати на місце події їхніх представників (ДСНС України, Держпожежнагляд, служба гідрометеорології, МВС, аварійна служба, Державна інспекція захисту рослин, Держветслужба тощо), дочекатися їх і отримати від них документи, що підтверджують факт настання, час і обставини настання події;

13.1.3. до прибуття представників компетентних державних органів та установ згідно з п.13.1.2 цих Правил, не змінювати картину події, за винятком лише дій з рятування людей, майна або запобігання надзвичайним ситуаціям.

У разі неприбуття в строк, передбачений договором страхування, представників компетентних органів на місце події звернутися до територіального відділення компетентного державного органу, яке сповіщалося про подію, для отримання довідки, що підтверджує факт і час звернення.

13.1.4. якнайшвидше, але не пізніше 2 (двох) робочих днів з моменту, коли Страхувальникові стало відомо про цю подію, якщо інший строк не передбачений договором страхування, інформувати Страховика або його представника про факт та обставини події, отримати та виконувати його рекомендації щодо своїх подальших дій. Якщо таке повідомлення було зроблено по телефону, Страхувальник повинен підтвердити його письмово протягом 3 (трьох) робочих днів з моменту, коли Страхувальникові стало відомо про цю подію, якщо інший строк не передбачений договором страхування;

У випадку, коли з причин, що зумовлені станом здоров'я Страхувальника або з інших об'єктивних причин, неможливо було повідомити про настання страхового випадку у визначений договором страхування строк, повідомити Страховика протягом 2 (двох) робочих днів, як тільки він зможе це зробити;

13.1.5. не чекаючи прибуття на місце настання події представників Страховика або представників інших компетентних органів, зібрати доступну попередню інформацію про причини та обставини виникнення збитку (наприклад, скласти акт довільної форми із

залученням представників місцевої адміністрації, інших офіційних органів, а також за участю очевидців (свідків) події, що відбулася, по можливості зафіксувати картину збитку за допомогою фото-, кіно- або відеозйомки тощо) та передати її Страховику для наступного більш правильного та об'єктивного офіційного розслідування причин та розміру збитку;

13.1.6. сприяти Страховику в розслідуванні обставин настання страхового випадку (події, що має ознаки страхового випадку);

13.1.7. зберігати незмінними пошкоджене або знищене майно, місце події, оточуючі предмети тощо, що будь-яким чином пов'язані з подією, до їх огляду представником Страховика, за винятком випадків, коли зміна стану місця настання події, пошкодженого (знищеного) майна, оточуючих предметів тощо здійснюється на вимогу державних або інших органів, у компетенції яких перебувають такі події, а також, виходячи з міркувань безпеки та зменшення розмірів збитків, за письмовою згодою Страховика або через 5 (п'ять) календарних днів, якщо інший строк не передбачений договором страхування, з дня повідомлення Страховика про настання події;

13.1.8. забезпечити Страховику (його представникам) можливість безперешкодного огляду місця події та застрахованого майна, з'ясування причин та обставин її настання, розмірів збитку, а також забезпечити участь представника Страховика в будь-яких комісіях, створюваних для встановлення причин і визначення розміру збитку. Представник Страховика разом зі Страхувальником або його представником має право почати огляд місця події та застрахованого майна, не очікуючи офіційного повідомлення Страхувальника про настання події. Якщо Страхувальник або його представник відмовляють йому в цій можливості, то Страховик вправі відмовити у здійсненні виплати страхового відшкодування;

13.1.9. надати Страховику (його представникам) можливість проводити розслідування обставин і причин події, огляд місця події, пошкодженого або знищеного майна та брати участь у заходах щодо зменшення збитку;

13.1.10. повідомити (надати) Страховику всю інформацію, що стосується цієї події, та документи, передбачені п.14 цих Правил та/або договором страхування; вжити заходів щодо збору і передачі Страховику всіх необхідних документів для прийняття рішення про здійснення виплати страхового відшкодування, його розмір та для забезпечення права вимоги до винної сторони;

13.1.11. сприяти Страховику у реалізації права вимоги, яке Страхувальник має до особи, винної у завданих збитках, передати Страховику документи і виконати всі формальності, необхідні для здійснення Страховиком права вимоги до особи, відповідальної за настання страхового випадку.

13.1.12. при страхуванні **Індексу урожайності (п.2.2.4 цих Правил)**, протягом 5 (п'яти) робочих днів (якщо інший строк не передбачений договором страхування) з моменту, коли Страхувальнику стало відомо про зниження середньої врожайності застрахованої сільськогосподарської культури в районі (регіоні) нижче рівня страхової врожайності, вказаної в договорі страхування, інформувати Страховика або його представника про це.

13.1.13. при страхуванні **тварин та їх продукції за п.2.1.2 цих Правил:**

а) у випадку загибелі тварини – якнайшвидше, але не пізніше 2 (двох) робочих днів, якщо інше не передбачене договором страхування, повідомити про це працівника ветеринарної служби з метою встановлення причин такої загибелі;

б) після забою тварини – надати у ветеринарну службу проби м'яса для проведення експертизи його придатності;

в) отримати дозвіл Страховика на вимушений забій тварини у зв'язку із страховим випадком, крім випадків термінової необхідності вимушеного забою за розпорядженням спеціалістів ветеринарної служби або якщо вимушений забій проводиться за вказівкою органів влади.

Термінова необхідність вимушеного забою виникає, зокрема, при травмуванні тварини, великій втраті крові, переломах кісток тощо, за умови, що існує загроза швидкого настання смерті тварини;

г) по можливості, з максимальною вигодою, реалізувати продукти забою вимушено забитої тварини або останки тварини, що загинула в результаті страхового випадку, та

повідомити Страховика про отриману виручку від реалізації продуктів забою або останків загиблої тварини (надати рахунок про реалізоване м'ясо, шкуру тощо).

Якщо Страхувальник не надасть Страховику доказів про те, що він не отримав ніякої виручки від реалізації продуктів забою або останків загиблої тварини, Страхувальник має право визначити розмір цієї виручки самостійно та врахувати отримані відомості при розрахунку суми страхового відшкодування.

13.2. Умовами договору страхування можуть бути передбачені також інші обов'язки Страхувальника (Вигодонабувача) в разі настання події, що має ознаки страхового випадку.

13.3. Договором страхування може бути передбачено, що протягом 5 (п'яти) робочих днів з дня повідомлення Страхувальником Страховика про настання події, Страховиком (його представником) складається Акт про загибель або пошкодження посівів сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень (за п.2.1.1 цих Правил) (далі – **Акт**).

13.3.1. Акт складається на всі випадки загибелі та/або пошкодження сільськогосподарських культур (багаторічних насаджень), про які Страхувальник повідомив у письмовій формі. При отриманні повідомлення про випадок Страховик надсилає Страхувальнику довідку про отримання повідомлення, якщо інше не передбачене договором страхування.

13.3.2. У разі, коли загибель або пошкодження посівів виникли з причин, за які відповідальності Страховик не несе, складається акт довільної форми, в якому зазначається фактична причина загибелі культури, розмір площі її посіву та загибелі, місце знаходження (номер поля, бригада тощо).

13.4. Договором страхування може бути передбачено, що остаточний Акт складається Страховиком протягом 10 (десяти) робочих днів після оприбуткування господарством усього одержаного врожаю поточного року. У випадку повної загибелі культури на всій площі посіву (посадки) у господарстві Акт складається протягом 10 (десяти) робочих днів від дня настання звичайних строків її збирання, або після встановлення такого факту за згодою Страховика для мінімізації збитків шляхом пересіву, підсіву. При складанні Актів причини загибелі (пошкодження) сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень уточнюються.

14. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЮТЬ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ ТА РОЗМІР ЗБИТКІВ

14.1. Визнання події страховим випадком провадиться Страховиком на підставі таких документів:

14.1.1. письмового повідомлення Страхувальника (Вигодонабувача) про настання події, що має ознаки страхового випадку;

14.1.2. письмової заяви на виплату страхового відшкодування;

14.1.3. документів, що підтверджують право Страхувальника (Вигодонабувача) на володіння та/або користування та/або розпорядження застрахованим майном;

14.1.4. документів, що підтверджують факт, причини та обставини настання страхового ризику та осіб, винних в заподіянні збитку, якщо такі є. Залежно від характеру події і її обставин такими документами можуть бути документи відповідної компетентної установи чи організації, наприклад:

а) у разі **пожежі** – акт про пожежу, висновок органів Державного пожежного нагляду про пожежу із зазначенням причини її виникнення;

б) у разі **вибуху** – акт або довідка комунальних або державних підприємств, що здійснюють нагляд за експлуатацією газових мереж, чи ДСНС України, про причини вибуху із зазначенням дефектів, порушень норм експлуатації;

в) у разі **падіння** пілотованого літального апарата – довідка з ДСНС України або іншого державного органу із зазначенням причин і розміру збитку;

г) у разі впливу **стихійного явища**, а також **удару блискавки** – довідки з гідрометеорологічної служби або ДСНС України з описом природних подій (на дату настання події в районі події), що стали причиною пошкодження та/або знищення

застрахованого майна (у випадку бурі у довідці мають бути зазначені відомості про середню швидкість вітру);

д) у разі **протиправних дій третіх осіб**:

1) заяви Страхувальника про те, що трапилося, в органи внутрішніх справ про початок кримінального провадження;

2) постанови про початок органами внутрішніх справ кримінального провадження за даним фактом або копія постанови про закриття кримінального провадження, копію постанови про призупинення кримінального провадження з посиланням на відповідні статті Кримінального кодексу України із зазначенням розміру збитку (у всіх випадках, коли в розслідуванні обставин, що спричинили завдання збитку, брали участь органи МВС, прокуратури й інші правоохоронні органи);

3) за наявності охорони, забезпеченої сторонньою організацією – договору з охоронним підприємством або позавідомчою охороною про здійснення охорони застрахованого майна;

14.1.5. при страхуванні **культур та насаджень за п.2.1.1 цих Правил**:

а) карт-схем всіх посівних площ у господарстві Страхувальника із зазначенням полів, їхніх номерів та площ, а також найменування висіяних на них культур із зазначенням сортів;

б) у разі **захворювання** – довідки з Державної інспекції захисту рослин, інших відповідних інституцій чи організацій із зазначенням причини виникнення і розміру збитку;

в) при страхуванні **Посівів (п.2.2.1 цих Правил)**:

1) первинних бухгалтерських документів Страхувальника-юридичної особи, або довідки довільної форми від Страхувальника-фізичної особи з доданням копій первинної документації щодо понесених фактичних витрат в межах агротехнологічних норм в даному регіоні на посів (висаджування) та вирощування сільськогосподарської культури;

2) документів, що підтверджують фактично проведені технологічні операції (з обробітку ґрунтів, внесення добрив, засобів захисту рослин, підготовки насіння до посіву, догляду за посівами тощо);

г) при страхуванні **Багаторічних насаджень (п.2.2.2 цих Правил)**:

1) документів, що підтверджують вартість пошкоджених багаторічних насаджень;

2) у разі повної загибелі багаторічних насаджень плодово-ягідних культур (виноградників) – акту про списання багаторічних насаджень, підписаного Страхувальником і уповноваженою особою районного управління агропромислового розвитку;

д) при страхуванні **Майбутнього урожаю (п.2.2.3 цих Правил)**:

1) акту огляду про загибель або пошкодження врожаю сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень, складеного представником Страховика за участю Страхувальника чи уповноваженої ним особи та, при потребі, спеціалістів відповідного фаху (експертів) з визначенням відсотку пошкодження/знищення.

2) первинних бухгалтерських документів Страхувальника-юридичної особи, довідки довільної форми від Страхувальника-фізичної особи з доданням копій первинної документації стосовно проведення посіву (висаджування), пересіву культур та їх збирання, копій статистичних звітів, даних бухгалтерського обліку про оприбуткування врожаю сільськогосподарських культур або багаторічних насаджень, а також на вимогу Страховика – інформації щодо діючих в цьому регіоні агротехнологічних норм на посів (висаджування) та вирощування сільськогосподарської культури або багаторічних насаджень;

е) технологічної карти та документів, які підтверджують, що витрати на посів (висадження) вирощування культур та/або збирання врожаю здійснені на рівні, необхідному для одержання планованої врожайності;

ж) при страхуванні **Індексу урожайності (п.2.2.4 цих Правил)**:

1) довідки Держкомстату України про середню врожайність застрахованої сільськогосподарської культури/багаторічного насадження за попередні 5 (п'ять) років чи інший, обумовлений договором страхування строк, в районі (регіоні);

2) довідки Гідрометцентру України про прямий вплив страхових ризиків на зниження середньої врожайності в районі (регіоні) внаслідок відхилення фактичного Індексу

урожайності від нормального Індексу **урожайності** (окремих метеорологічних показників) із зазначенням відхилення таких показників;

з) технологічної карти та документів, які підтверджують, що витрати на посів (висадження) вирощування культур та/або збирання врожаю здійснені на рівні, необхідному для одержання планованої врожайності;

14.1.6. при страхуванні **тварин та їх продукції за п.2.1.2 цих Правил:**

а) документації на застраховані тварини (паспорти, ветеринарні довідки, документи про вакцинації, описи тварин, дані про кількість застрахованих тварин на момент настання страхового випадку тощо);

б) у випадку загибелі, вимушеного забою – висновку ветеринарної служби (акт про розтин загиблої тварини; акт про вибуття тварини; акт про загибель, вимушений забій або знищення тварини; у випадку вимушеного забою – акту про придатність (непридатність) м'ясопродуктів для подальшого споживання та ін.), документів про утилізацію тварини;

в) у разі придатності продуктів забою для подальшого використання – документів закупівельної організації про вартість продуктів забою (м'яса, шкіри, хутра тощо);

г) документів, що підтверджують витрати на лікування хворих тварин;

д) довідка про кількість тварин в групі на момент настання страхового випадку – при страхуванні тварин по групам утримання;

е) документів, що підтверджують вартість ремонту вулика;

ж) при страхуванні **Якості породи (п.2.4.4 цих Правил)** – документів компетентних органів, що свідчать про пониження породних якостей застрахованої тварини;

14.1.7. бухгалтерських, фінансових документів, що підтверджують розмір заподіяного збитку;

14.1.8. фотографій пошкодженого, знищеного майна з місця події;

14.1.9. документів, що підтверджують здійснені Страхувальником витрати щодо запобігання та зменшення розміру шкоди та інші витрати, якщо відшкодування таких витрат передбачено договором страхування;

14.1.10. документів, що підтверджують здійснені Страхувальником додаткові витрати, безпосередньо пов'язані з настанням страхового випадку;

14.1.11. документів, що підтверджують отримання або неотримання державних коштів на відшкодування збитків;

14.1.12. документів, що відповідно до чинного законодавства України дозволяють ідентифікувати особу одержувача страхового відшкодування;

14.1.13. листа Вигодонабувача із зазначенням реквізитів для сплати страхового відшкодування у разі призначення Вигодонабувача та наявності у нього законних підстав для отримання страхового відшкодування;

14.1.14. акту (висновку) експертизи, проведеного незалежною експертною організацією з доданням копії ліцензії організації на право проведення такої експертизи;

14.1.15. документів, що підтверджують факт та розмір отриманого Страхувальником (Вигодонабувачем) відшкодування збитків від третіх осіб в будь-якій формі;

14.1.16. постанови (рішення) суду, якщо внаслідок настання страхового випадку відкрите провадження у справі в судовому порядку;

14.1.17. інших документів на обґрунтований письмовий запит Страховика (його представника) щодо факту, обставин, причин настання страхового випадку, розміру зазначеного збитку, без отримання яких, встановлення вищезазначених фактів є унеможливленим/вкрай ускладненим (агротехнологічні нормативи, розцінки насінневих та витратних матеріалів в регіоні тощо).

14.2. Неподання таких документів дає Страховику право відмовити у виплаті страхового відшкодування або відстрочити його виплату в частині, що не підтверджена такими документами, якщо це передбачено договором страхування.

14.3. Документи, що подаються для отримання страхового відшкодування, повинні бути достовірні, подані в обсязі, якого вимагає Страховик, оформлені та засвідчені належним чином.

14.4. Враховуючи особливості конкретного страхового випадку, Страховик може прийняти рішення про можливість не надання Страхувальником окремих документів, визначених п.14.1 цих Правил.

14.5. Конкретний перелік документів, які Страхувальник (Вигодонабувач) повинен надати для отримання страхового відшкодування, зазначається в договорі страхування.

15. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ЗАВДАНИХ ЗБИТКІВ ТА СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ

15.1. Якщо інше не передбачене умовами договору страхування, при страхуванні **Посівів (п.2.2.1 цих Правил)** розмір збитку визначається:

15.1.1. у разі **повної загибелі посівів** (посадок) сільськогосподарських культур – у розмірі фактично понесених Страхувальником витрат на посів (посадку) та вирощування застрахованих культур на площі загиблих посівів (посадок), але не більше суми, визначеної шляхом множення планових витрат на посів (посадку) та вирощування на 1 га, зазначених у договорі страхування, на відповідну площу загиблих посівів (посадок).

Під повною загибеллю посівів (посадок) сільськогосподарських культур розуміється загибель не менше 70% рослин від первісної щільності рослин на всій або частині площі посівів (посадок), якщо інше не обумовлено договором страхування. Первісна щільність рослин на 1 квадратний метр площі посівів (посадок) зазначається в акті огляду сходів (стану) посівів (посадок) застрахованих сільськогосподарських культур;

15.1.2. у разі **пошкодження посівів** (посадок) сільськогосподарських культур – у розмірі відповідної частки фактично понесених Страхувальником витрат на посів (посадку) та вирощування застрахованих культур на площі пошкоджених посівів (посадок), але не більше відповідної частки суми, визначеної шляхом множення планових витрат на посів (посадку) та вирощування на 1 га, зазначених у договорі страхування, на відповідну площу загиблих посівів (посадок). При цьому порядок визначення розміру такої відповідної частки обумовлюється під час укладення договору страхування залежно від ступеня пошкодження посівів (посадок), виду та сорту сільськогосподарських культур.

Під пошкодженням посівів (посадок) сільськогосподарських культур розуміється загибель від 30% до 70% рослин від первісної щільності рослин на всій або частині площі посівів (посадок), якщо інше не обумовлено договором страхування.

15.2. Якщо інше не передбачене умовами договору страхування, при страхуванні **Багаторічних насаджень (п.2.2.2 цих Правил)** розмір збитку визначається:

15.2.1. у разі **повної загибелі насаджень** (не менше 70% насаджень саду, коли виявиться недоцільним зберігати частину саду, що залишилася, і сад будуть розкорчовувати) – у розмірі балансової вартості всього саду на дату настання страхового випадку;

15.2.2. у разі **загибелі частини насаджень** – виходячи з дійсної вартості загиблих і викорчуваних насаджень за вирахуванням вартості придатних для використання залишків (в якості матеріалів або палива). При цьому:

а) дійсна вартість порівнюється до балансової (інвентарної) вартості знищених багаторічних насаджень з урахуванням амортизації насаджень на дату настання страхового випадку, виходячи з річних норм амортизації, що діють у господарстві; а при страхуванні домогосподарств фізичних осіб – до ринкової вартості таких багаторічних насаджень, що склалася у відповідному районі (регіоні).

б) вартість залишків повинна бути підтверджена актом на списання багаторічних насаджень, складеним Страхувальником;

15.2.3. У суму збитку не включається вартість багаторічних насаджень, які до настання страхового випадку підлягали викорчовуванню та/або списанню з балансу у зв'язку з їх повною амортизацією, природним відмиранням, плановою реконструкцією, пошкодженням, захворюванням тощо.

15.3. Якщо інше не передбачене умовами договору страхування, при страхуванні **Майбутнього урожаю (п.2.2.3 цих Правил)** розмір збитку визначається:

15.3.1. у разі неотримання врожаю через **повну загибель** застрахованих сільськогосподарських культур чи багаторічних насаджень, за умови досягнення Сторонами

згоди про недоцільність подальшого вирощування культури та пересівання або підсівання (у т.ч. іншими культурами) – в межах дійсної вартості, але не більше страхової суми, за вирахуванням вартості фактично одержаного врожаю на загиблій ділянці, у разі прийняття рішення про його збирання;

15.3.2. у разі **загибелі** застрахованих сільськогосподарських культур чи багаторічних насаджень з **наступним їх пересівом** (пересаджуванням) або підсівом (у т.ч. іншими культурами) – в межах дійсної вартості, але не більше страхової суми за вирахуванням вартості фактично отриманого валового врожаю основної культури на площі, що не пересівалася (обчислюється за цінами, визначеними на момент укладення договору страхування), вартості фактичного урожаю культур, якими проводився пересів (пересаджування) на площі пересівання (обчислюється за цінами реалізації у поточному році або за їх собівартістю, що склалася у Страхувальника у поточному році), вартості рослин на площі, що залишилася після загибелі культури для використання на випас худоби чи на силос. При цьому:

а) фактична врожайність, отримана у поточному році, для обчислення суми страхового відшкодування визначається після оприбуткування врожаю сільськогосподарської культури, але не може бути нижчою ніж 80% біологічної врожайності застрахованої культури у поточному році, яка визначається Страховиком разом зі Страхувальником (при необхідності із залученням незалежного фахівця) перед збиранням урожаю;

б) розмір середньої врожайності з 1 га обумовлюється договором страхування згідно з п.6.2.3 цих Правил.

15.4. Якщо інше не передбачене умовами договору страхування, при страхуванні **Індексу урожайності (п.2.2.4 цих Правил)** розмір збитку визначається:

15.4.1. після збирання врожаю, шляхом множення різниці між врожайністю, визначеною в договорі страхування з урахуванням страхового покриття, і фактичною врожайністю в поточному році в районі (регіоні) страхування, на всю площу посівів (насаджень) та на ціну метричної одиниці врожаю застрахованої сільськогосподарської культури, зазначену у договорі страхування, але не вищу за дійсну ціну на момент виплати страхового відшкодування.

15.5. Якщо інше не передбачене договором страхування, при страхуванні культур та насаджень за п.2.1.1 цих Правил:

15.5.1. розмір збитку може бути зменшено в межах 50% через порушення агротехнічних вимог щодо вирощування застрахованої культури;

15.5.2. якщо виявиться, що площа застрахованих посівів (посадок) сільськогосподарських культур або багаторічних насаджень становить певну частку фактичної площі посіву (посадки) кожної окремої сільськогосподарської культури або окремого виду багаторічних насаджень, то:

а) розмір збитку визначається пропорційно відношенню цих площ;

б) фактична врожайність обчислюється як біологічна або середня у такому господарстві.

15.6. Якщо інше не передбачене умовами договору страхування, при страхуванні **Господарських тварин (п.2.4.1 цих Правил), Молодняка тварин (п.2.4.2 цих Правил), Племінних тварин (п.2.4.3 цих Правил), Домашніх тварин (п.2.4.5 цих Правил)** розмір збитку визначається:

15.6.1. у разі загибелі тварини, її викрадення або якщо м'ясо вимушено забитої тварини було визнано повністю непридатним до споживання – у розмірі дійсної вартості тварини;

15.6.2. у разі вимушеного забою тварини – у розмірі дійсної вартості тварини за вирахуванням вартості продуктів забою (шкіри, хутра, придатного до споживання м'яса тощо, обчисленого виходячи з відповідних цін, що склалися в регіоні на момент настання страхового випадку, та нормативу виходу м'яса від живої ваги тварини, зданої на вимушений забій). При цьому:

а) норматив виходу м'яса становить:

1) для великої рогатої худоби – 45%;

2) для коней – 50%;

3) для свиней – 65%;

4) для птиці – 40%;

б) якщо тварина неповноцінна (з малою середньою масою) відповідно до висновку експерта, то дійсна вартість тварини розраховується для тієї вікової групи, у якій тварина цього ж виду нормально розвивається та набирає вагу;

15.6.3. у разі здачі тварини на вимушений забій у живій вазі – у розмірі дійсної вартості тварини за вирахуванням вартості зданої тварини, обчисленої виходячи з відповідних цін, що склалися в регіоні на момент настання страхового випадку;

15.6.4. у разі знищення або викрадення вулика – у розмірі дійсної вартості вулика;

15.6.5. у разі пошкодження вулика – у розмірі вартості ремонту вулика.

15.7. Якщо інше не передбачене умовами договору страхування, при страхуванні **Якості породи (п.2.4.4 цих Правил)** розмір збитку визначається у розмірі зменшення дійсної вартості тварини через пониження її породних якостей тварин, але не вище певної частки дійсної вартості, визначеної на цю тварину (групу тварин), передбаченої в договорі страхування.

15.8. Якщо інше не передбачене умовами договору страхування, при страхуванні **Тваринницької продукції (п.2.4.6 цих Правил)** розмір збитку визначається добутком обсягу викраденої, знищеної, пошкодженої продукції та цін на продукцію, що склалися в регіоні на момент настання страхового випадку.

15.9. При страхуванні тварин по групам утримання чи тваринницької продукції розмір страхового відшкодування розраховується виходячи з кількості всіх тварин (всієї продукції), що перебувають в межах місця дії договору страхування на момент настання страхового випадку.

15.10. Якщо збитки обумовлені не лише дією страхового ризику, а й іншими чинниками, розмір страхового відшкодування визначається за вирахуванням ступеня впливу всіх ймовірних чинників, установлених оглядом застрахованого майна та висновками відповідних компетентних установ або експертними висновками.

15.11. Тільки якщо це прямо вказано в договорі страхування, відшкодуванню підлягають:

15.11.1. витрати, здійснені Страхувальником (Вигодонабувачем) з метою запобігання або зменшення розміру збитків, завданих настанням страхового випадку, в межах передбачених договором страхування;

15.11.2. витрати на розчищення та зламування, в межах передбачених договором страхування;

15.11.3. додаткові витрати на оплату термінових робіт, що проводяться у вихідні або святкові, неробочі дні, у нічний або у понаднормовий час;

15.11.4. додаткові витрати на оплату термінової доставки, у т.ч. авіап перевезень посівних матеріалів, кормів тощо.

15.12. Страховик сплачує страхове відшкодування в межах страхової суми та з вирахуванням установленої договором страхування франшизи.

15.13. Якщо у договорі страхування передбачено страхові суми (ліміти відповідальності Страховика) за окремим страховим ризиком та/або випадком, за одиницею та/або групою застрахованого майна тощо, то Страховик здійснює виплату страхового відшкодування в межах цих установлених страхових сум (лімітів відповідальності).

15.14. Якщо Страхувальник (Вигодонабувач) одержав відшкодування збитку від третіх осіб (в т.ч. з державного бюджету або інших аналогічних фондів чи програм), Страховик сплачує лише різницю між сумою, що підлягає сплаті за умовами страхування, і сумою, отриманою від третіх осіб.

15.15. Якщо на момент настання страхового випадку щодо предмета договору страхування діяли також інші договори страхування і загальна страхова сума за ними всіма перевищує дійсну вартість майна, то страхове відшкодування, що виплачується за усіма укладеними договорами страхування, не може перевищувати дійсної вартості майна. При цьому за кожним договором виплата здійснюється пропорційно розміру страхової суми за таким договором страхування.

16. ПОРЯДОК І УМОВИ ВИПЛАТИ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ

16.1. Виплата страхового відшкодування здійснюється після того, як повністю будуть встановлені причини та розміри збитку. Виплата страхового відшкодування здійснюється згідно з договором страхування на підставі письмової заяви Страхувальника (Вигодонабувача) та страхового акту з визначенням розміру страхового відшкодування, складеного Страховиком або уповноваженою ним особою.

16.2. Протягом 15 (п'ятнадцяти) робочих днів з дня отримання всіх необхідних документів, що підтверджують настання страхового випадку та розмір збитків відповідно до п.14 цих Правил, якщо інший строк не передбачений договором страхування, Страховик приймає рішення про здійснення виплати страхового відшкодування та складає відповідний страховий акт або приймає рішення про відмову у виплаті страхового відшкодування або її відстрочення.

16.3. У разі прийняття рішення про здійснення виплати страхового відшкодування виплата здійснюється Страхувальнику (Вигодонабувачу) протягом 15 (п'ятнадцяти) робочих днів з дня складення страхового акту, якщо інший строк не передбачений договором страхування.

16.4. Датою здійснення виплати страхового відшкодування вважається дата списання коштів з поточного рахунку Страховика або дата видачі готівкових коштів через касу Страховика. Виплата страхового відшкодування підтверджується платіжним дорученням або видатковим касовим ордером.

16.5. У разі прийняття рішення про відмову у виплаті страхового відшкодування або її відстрочення Страховик протягом 10 (десяти) робочих днів з дня прийняття такого рішення (якщо інший строк не передбачений договором страхування) повідомляє про це Страхувальника (Вигодонабувача) в письмовій формі з обґрунтуванням причини відмови або відстрочення.

16.6. У випадку виникнення спорів між сторонами щодо причин і розмірів збитків кожна зі сторін має право вимагати проведення незалежної експертизи, що проводиться за рахунок сторони, яка вимагає проведення такої експертизи.

16.7. Страховик має право відстрочити виплату страхового відшкодування, якщо це передбачено договором страхування, у випадку:

16.7.1. якщо у Страховика виникли сумніви щодо достовірності наданих Страхувальником відомостей та документів. Строк прийняття рішення про визнання випадку страховим продовжується на період збирання Страховиком необхідних підтверджувальних документів від організацій, підприємств та установ, які володіють необхідною інформацією, але цей строк не може перевищувати 90 календарних днів з дня отримання останнього документа, що підтверджує факт, обставини, причини настання страхового випадку та розмір збитків відповідно до п.14 цих Правил, якщо інший строк не передбачений договором страхування;

16.7.2. якщо на підставі наданих документів неможливо встановити обставини, причини та розмір спричинених збитків, Страховик має право призначити розслідування або експертизу, яку виконує незалежний фахівець (експерт), який має відповідно до чинного законодавства України належні повноваження, з метою встановлення обставин, причин та розміру збитків – до отримання Страховиком остаточних результатів такого розслідування або експертизи, але цей строк не може перевищувати 90 календарних днів з дня отримання останнього документа, що підтверджує факт, обставини, причини настання страхового випадку та розмір збитків відповідно до п.14 цих Правил, якщо інший строк не передбачений договором страхування;

16.7.3. якщо щодо Страхувальника за цим страховим випадком розпочато кримінальне провадження – до закінчення провадження у справі.

16.8. Якщо Страхувальник (Вигодонабувач) до виплати страхового відшкодування одержав відшкодування за збиток від третіх осіб, Страховик сплачує лише різницю між сумою, що підлягає сплаті за умовами договору страхування, і сумою, отриманою від третіх осіб. Страхувальник зобов'язаний протягом 5 (п'яти) робочих днів сповістити Страховика

про одержання таких сум, якщо інший строк не передбачений умовами договору страхування.

16.9. Після виплати страхового відшкодування до Страховика переходить у межах фактичних затрат право вимоги, яке Страхувальник (Вигодонабувач) має до особи, відповідальної за заподіяний збиток. Страхувальник (Вигодонабувач) зобов'язаний передати Страховику всі документи і надати йому усі відомості, необхідні для здійснення Страховиком права вимоги, що перейшло до нього. Якщо Страхувальник або Вигодонабувач без письмової згоди Страховика відмовиться від таких прав або здійснення цих прав виявиться неможливим з вини Страхувальника (Вигодонабувача), то Страховик звільняється від зобов'язання виплачувати страхове відшкодування або його частину.

16.10. У випадку, якщо після виплати страхового відшкодування збиток повністю або частково відшкодований Страхувальнику (Вигодонабувачу) винною особою, Страхувальник зобов'язаний повернути Страховику відповідну отриману суму страхового відшкодування протягом 30 (тридцяти) календарних днів від дня відправлення Страховиком Страхувальнику відповідної вимоги, якщо інший строк не передбачений договором страхування.

16.11. Якщо Страхувальнику стане відоме місцезнаходження викраденого внаслідок настання страхового випадку майна, він зобов'язаний протягом 5 (п'яти) календарних днів з моменту, коли йому стало відомо про це, якщо інший строк не передбачений договором страхування, сповістити про це Страховика. При цьому, якщо викрадене в результаті страхового випадку майно:

а) повернуто Страхувальнику в непошкодженому стані до виплати страхового відшкодування, страхове відшкодування не виплачується;

б) повернуто Страхувальнику (Вигодонабувачу) в непошкодженому стані після виплати страхового відшкодування, то Страхувальник зобов'язаний повернути Страховику отриману від нього суму страхового відшкодування протягом 30 (тридцяти) днів від дня відправлення Страховиком Страхувальнику відповідних документів, якщо інший строк не передбачений договором страхування;

в) повернуто Страхувальнику в пошкодженому стані, то Страховик виплачує страхове відшкодування відповідно до умов цих Правил та/або договору страхування.

16.12. Якщо інше не передбачене умовами договору страхування, після виплати страхового відшкодування за окремим полем при страхуванні Майбутнього урожаю (п.2.2.3 цих Правил) чи Індексу урожайності (п.2.2.4 цих Правил):

16.12.1. таке поле виключається зі страхового захисту та врегулювання збитків щодо цього поля надалі не проводиться;

16.12.2. площа такого поля в подальшому не враховується при відшкодуванні збитків за договором страхування, і визначення фактичної врожайності перед збиранням врожаю, для цілей врегулювання збитків за таким договором страхування, проводиться без урахування такої площі.

17. ПІДСТАВИ ДЛЯ ВІДМОВИ У ВИПЛАТІ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ

17.1. Підставами для відмови Страховика у виплаті страхового відшкодування є:

17.1.1. навмисні дії Страхувальника або особи, на користь якої укладено договір страхування, спрямовані на настання страхового випадку. Зазначена норма не поширюється на дії, пов'язані з виконанням ними громадянського чи службового обов'язку, в стані необхідної оборони (без перевищення її меж) або захисту майна, життя, здоров'я, честі, гідності та ділової репутації. Кваліфікація дій Страхувальника або особи, на користь якої укладено договір страхування, встановлюється відповідно до чинного законодавства України;

17.1.2. вчинення Страхувальником – фізичною особою або особою, на користь якої укладено договір страхування, умисного злочину, що призвів до страхового випадку;

17.1.3. подання Страхувальником свідомо неправдивих відомостей про предмет договору страхування або про факт настання страхового випадку, приховування таких відомостей;

17.1.4. отримання Страхувальником повного відшкодування збитків від особи, винної у їх заподіянні;

17.1.5. несвоєчасне повідомлення Страхувальником про настання страхового випадку без поважних на це причин або створення Страховикові перешкод щодо визначення обставин, характеру страхового випадку та розміру страхового відшкодування;

17.1.6. шахрайство або інші дії Страхувальника (його представників), спрямовані на отримання незаконної вигоди від страхування, якщо це передбачено договором страхування;

17.1.7. невиконання або неналежне виконання Страхувальником своїх обов'язків, передбачених Правилами та/або договором страхування, якщо це передбачено договором страхування;

17.1.8. настання обставин, передбачених п.4 та п.5 цих Правил;

17.1.9. інші випадки, передбачені законом.

17.2. Умовами договору страхування можуть бути передбачені також інші підстави для відмови у виплаті страхового відшкодування, якщо вони не суперечать закону.

18. НЕДІЙСНІСТЬ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

18.1. Договір страхування вважається недійсним з моменту його укладення у випадках, передбачених Цивільним кодексом України.

18.2. Договір страхування визнається недійсним і не підлягає виконанню також у разі:

18.2.1. якщо його укладено після настання страхового випадку;

18.2.2. якщо предметом договору страхування є майно, що підлягає конфіскації на підставі судового вироку або рішення, що набуло законної сили.

18.3. Договір страхування визнається недійсним у судовому порядку.

19. ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

19.1. Спори, що виникають з договору страхування, укладеного на підставі цих Правил, вирішуються шляхом переговорів.

19.2. У разі недосягнення згоди сторонами договору страхування спори вирішуються у судовому порядку відповідно до чинного законодавства України.

20. ОСОБЛИВІ УМОВИ

20.1. Цими Правилами регламентовано основні умови страхування.

20.2. За згодою сторін до договору страхування можуть бути внесені застереження, доповнення, зміни та додаткові умови страхування, виходячи з конкретних умов страхування, що відповідають положенням цих Правил та не суперечать чинному законодавству України.

20.3. Особливі умови страхування загибелі худоби внаслідок або під час **проведення операції** (п.3.6.2.а) цих Правил).

20.3.1. Якщо інше не передбачене договором страхування, за цими умовами:

а) застрахованими можуть бути: худоба – віком до 5 років; коні – віком до 10 років.

б) відповідальність Страховика починається з моменту початку операції, але не раніше, оплати Страхувальником страхового платежу (його частини), а закінчується в строки, встановлені договором страхування, як дата закінчення страхування, однак не пізніше 21 (двадцяти одного) дня з дати початку проведення операції.

20.4. Особливі умови страхування загибелі худоби під час **транспортування, перебування на скотобійні чи виставці** (п.3.6.2.г) цих Правил).

20.4.1. Якщо інше не передбачене договором страхування, за цими умовами:

а) застрахованою може бути худоба під час транспортування лише залізничним або наземним транспортом;

б) не підлягають відшкодуванню збитки, причиною яких стали:

1) поверхневі ушкодження,

2) грип і хвороби дихальних шляхів, що виникли в наслідок транспортування і перебування на скотобійні чи виставці в період з 1 грудня до 15 березня.

в) Страхувальник, за 2 (два) дні до дати початку перевезення має надати Страховику письмовий висновок ветеринара, що підтверджує стан здоров'я худоби. Такий письмовий висновок ветеринара має бути виданий ним не пізніше ніж за 5 (п'ять) днів до дати початку перевезення худоби;

г) Страхувальник зобов'язаний дотримуватися встановлених умов перевезення і перебування худоби на виставці та/або на скотобійні.

20.5. Особливі умови страхування втрати здатності худоби до подальшої репродуктивності (п.3.6.3 цих Правил).

20.5.1. Якщо інше не передбачене договором страхування, за цими умовами:

а) розмір збитку визначається на підставі різниці між дійсною (ринковою) вартістю худоби до моменту настання страхового випадку і дійсною (ринковою) вартістю худоби після втрати її здатності до репродукції.

б) Страхувальник перед поданням заяви на страхування зобов'язаний за свій рахунок провести спеціальні генетичні дослідження стану худоби, результат якого дасть підстави визначити можливість або неможливість худоби до подальшої репродукції. Генетичні дослідження повинні бути проведені не пізніше ніж за 1 (один) місяць до початку строку дії договору страхування.

20.6. Особливі умови страхування втрати здатності корови продукувати молоко (п.3.6.4 цих Правил)

20.6.1. Якщо інше не передбачене договором страхування, за цими умовами:

а) застрахованими можуть бути лише корови, що мали до моменту укладення договору страхування хоча б одне теля;

б) разом з заявою на страхування Страхувальник зобов'язаний надати письмовий висновок ветеринара про те, що корова здатна продукувати молоко. Такий письмовий висновок ветеринара має бути виданий ним не пізніше ніж за 1 (один) місяць до дати початку строку дії договору страхування;

в) у разі настання страхового випадку, Страхувальник повинен надати Страховику письмовий висновок ветеринара про причини такої повної та постійної втрати коровою здатності продукувати молоко;

г) розмір збитку складає 20% дійсної вартості корови на момент настання страхового випадку.

20.7. Особливі умови страхування загибелі приплодів тварин (п.3.7 цих Правил)

20.7.1. Якщо інше не передбачене договором страхування, за цими умовами:

а) разом з заявою на страхування Страхувальник зобов'язаний надати письмовий висновок ветеринара про те, що худоба репродуктивна;

б) страховим випадком є виконання однієї з умов, а саме:

1) є підстави вважати плід мертвим, з моменту його появи на світ;

2) було зафіксовано викидень протягом 3 (трьох) місяців з дня запліднення худоби;

3) плід, загинув в результаті загибелі (смерті) матері або її вимушеного забою, як наслідок хвороби або нещасного випадку та за умови, що пройшло 3 (три) місяці з дня запліднення худоби;

в) у разі настання страхового випадку, Страхувальник повинен надати Страховику письмовий висновок ветеринара про вік плоду в момент викидня і причини, що привели до цього. Якщо в момент пологів і викидня ветеринар не був присутній, то страхувальник зобов'язаний запросити ветеринара зробити висновок щодо встановлення віку плоду і причин викидня. Витрати за виклик ветеринара несе Страхувальник;

г) дія страхового захисту закінчується одночасно з народженням теля (жеребця);

д) розмір збитку складає 10% дійсної вартості тварини на момент настання страхового випадку.

21. МЕТОДИКА РОЗРАХУНКУ СТРАХОВОГО ТАРИФУ

21.1. Страховий тариф визначається окремо для кожної групи застрахованого майна та розраховується за формулою:

$$СТ = БТ \times Kt \times Ki$$

де: СТ – страховий тариф за договором страхування;
 БТ – базовий страховий тариф;
 Kt – коефіцієнт короткостроковості;
 Ki – коригуючий коефіцієнт ризиковості.

21.1.1. Базовий страховий тариф (БТ), % страхової суми:

а) зі **страхування культур та насаджень** розрахований для строку страхування 1 (один) рік, але не більше одного сезону (циклу) вирощування однієї культури (групи культур) виходячи з набору страхових ризиків та застрахованих предметів договору страхування (Таблиця 1):

Таблиця 1

№ з/п	Страхові ризики	Посіви	Багаторічні насадження	Майбутній урожай	Індекс урожайності
		п.2.2.1 цих Правил	п.2.2.2 цих Правил	п.2.2.3 цих Правил	п.2.2.4 цих Правил
1.	вогнєві ризики	0,50	0,60	0,50	5,00
2.	стихійні явища	4,40	6,40	5,10	
3.	захворювання	1,30	1,80	2,10	
4.	протиправні дії третіх осіб	1,10	1,20	1,20	
5.	інші ризикові події	0,90	0,50	0,90	

б) зі **страхування тварин та їх продукції** розрахований у відсотках для строку страхування 1 (один) рік (якщо не зазначено інше) виходячи з набору страхових ризиків та застрахованих предметів договору страхування (Таблиця 2, Таблиця 3):

Таблиця 2

№ з/п	Страхові ризики	Господарські тварини	Молодняк тварин	Племінні тварини	Якість породи	Домашні тварини	Тваринницька продукція
		п.2.4.1 цих Правил	п.2.4.2 цих Правил	п.2.4.3 цих Правил	п.2.4.4 цих Правил	п.2.4.5 цих Правил	п.2.4.6 цих Правил
1.	вогнєві ризики	0,30	0,35	0,30	0,45	0,10	0,25
2.	стихійні явища	0,30	0,35	0,30	0,45	0,10	0,25
3.	захворювання	2,50	3,00	3,00	4,50	3,50	1,50
4.	нещасні випадки	0,50	0,55	0,60	0,60	1,00	0,35
5.	протиправні дії третіх осіб	0,50	0,55	0,75	0,80	0,35	0,80
6.	інші ризикові події	1,40	1,45	1,50	1,50	1,30	1,20

Таблиця 3

№ з/п	Додаткове покриття при страхуванні тварин та їх продукції:		Додатковий базовий тариф
1.	вимушений забій за розпорядженням спеціаліста держветслужби	п.3.6.1 цих Правил	1,00
2.	загибель худоби внаслідок або під час проведення операції	п.3.6.2.а) цих Правил	0,30
3.	загибель худоби внаслідок ін'єкцій чи побічних дій лікарських засобів	п.3.6.2.б) цих Правил	0,40
4.	загибель худоби внаслідок вагітності і пологів	п.3.6.2.в) цих Правил	1,50
5.	загибель худоби під час транспортування, перебування на скотобійні чи виставці	п.3.6.2.г) цих Правил	0,50 за день
6.	втрата здатності худоби до репродуктивності	п.3.6.3 цих Правил	0,55
7.	втрата здатності корови продукувати молоко	п.3.6.4 цих Правил	0,45
8.	використання експериментальних препаратів	п.3.6.5 цих Правил	0,30
9.	загибель приплоду тварини	п.3.7 цих Правил	0,55

21.1.2. За договором страхування, укладеним на строк менше одного року, застосовується **коригуючий коефіцієнт короткостроковості** залежно від строку дії договору страхування (Таблиця 4).

Таблиця 4

Строк дії договору страхування, місяців	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Коригуючий коефіцієнт	0,20	0,35	0,50	0,60	0,65	0,70	0,75	0,80	0,85	0,90	0,95	1,00

При страхуванні майна, що має сезонний характер (на повний цикл вирощування, відгодівлі) на строк менше року, цей коефіцієнт може не застосовуватися.

21.1.3. Залежно від предмету договору страхування, страхових сум, розміру франшизи, кількості обраних страхових ризиків, місця дії договору страхування та інших чинників, що впливають на ступінь страхового ризику, до базового страхового тарифу застосовується коригуючий коефіцієнт ризиковості (**Кі**) в діапазоні від 0,01 до 10,00.

21.2. Конкретний розмір страхового тарифу визначається в договорі страхування за згодою сторін.

21.3. Норматив витрат на ведення справи складає не більше 45% страхового тарифу.

Актуарій

Чухно В.І.
(диплом від 23 вересня 1997 р.)

В цьому документі проширо, пронумеровано та скріплено печаткою

46 (сорок шість) аркушів

Генеральний директор СК "Перша"

Н.В. Безбах

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказом Генерального директора
Приватного акціонерного товариства
"Страхова компанія "Перша"
"21" грудня 2017 року
№ 72

Н.В. Безбах

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНУЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ РИНКІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ	
ЗАРЕЄСТРОВАНО	
Мішен Гаузкалоджипосиур	
Найменування посади	
Підпис	Прізвище, ініціали працівника
<i>Мішен Гаузкалоджипосиур</i>	<i>О. Максимчук</i>
Дата	Регістраційний номер
<i>18.01.2018</i>	<i>2218017</i>

ЗМІНИ ТА ДОПОВНЕННЯ № 1
до Правил добровільного страхування
сільськогосподарської продукції №22,
затверджених 30.08.2017 р.

1. **Доповнити підрозділ «Загальні терміни та визначення» розділу "ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ" Правил добровільного страхування сільськогосподарської продукції №22 (далі – Правила) абзацами такого змісту:**

"Одноразовий ідентифікатор – алфавітно-цифрова послідовність, що отримує особа, яка прийняла публічну пропозицію укласти договір страхування в електронній формі шляхом реєстрації в інформаційно-телекомунікаційній системі Страховика. Одноразовий ідентифікатор передається Страховиком особі, яка бажає укласти договір страхування в електронній формі засобом зв'язку вказаним під час реєстрації у його системі (на мобільній пристрій або електронну пошту), та додається (приєднується) до електронного повідомлення від особи, яка прийняла пропозицію укласти договір страхування.

Публічна пропозиція (Оферта) – пропозиція Страховика щодо укладення договору страхування, яка містить загальні умови страхування та може розміщуватися на сайті Страховика в мережі Інтернет або в іншому місці здійснення продажів страхових послуг."

2. **Доповнити Правила пунктами 8.13–8.14 такого змісту:**

"8.13. Договір страхування може бути укладений на основі Оферти з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем:

- в електронній формі;
- в паперовій формі.

8.13.1. Для укладення договору страхування:

- в електронній формі – особа, яка бажає укласти договір страхування (далі – Клієнт), повинна зайти на web-сторінку Страховика в мережі Інтернет, обрати бажані умови страхування, заповнити електронну заявку та ознайомитися з Офертою;
- в паперовій формі – Клієнт повинен висловити своє бажання (в письмовій або іншій формі) Страховику, узгодити з ним умови страхування та ознайомитися з Офертою.

8.13.2. Безумовним прийняттям (акцептом) умов Оферти Клієнтом вважається сплата страхового платежу (його першої частини, якщо умовами Оферти передбачена сплата частинами) за договором страхування у повному обсязі на поточний рахунок Страховика із обов'язковим зазначенням в призначенні платежу П.І.Б./назви Клієнта, серії та номеру договору страхування (датою та часом оплати вважається дата та час надходження грошових коштів на рахунок Страховика).

8.13.3. Підписаним з боку Клієнта вважається договір, укладений:

- в електронній формі – шляхом використання Клієнтом одноразового ідентифікатора на web-сторінці Страховика, як електронного підпису, якщо інша процедура, що не суперечить чинному законодавству, не передбачена Офертою.
- в паперовій формі – шляхом проставляння підпису в договорі страхування.

8.13.4. Підписаним з боку Страховика вважається договір, укладений:

- в електронній формі – шляхом проставляння підпису уповноваженої особи та печатки в Оферті, а також засвідчення договору страхування електронним цифровим підписом відповідно до Закону України "Про електронний цифровий підпис" (що надсилається Страхувальнику електронною поштою), якщо інша процедура, що не суперечить чинному законодавству, не передбачена Офертою;
- в паперовій формі – шляхом проставляння підпису уповноваженої особи та печатки в Оферті та договорі страхування;

8.13.5. Сторони приймають на себе зобов'язання за будь-якої необхідності відтворити договір страхування, укладений в електронній формі, на паперовий носій. На письмову

вимогу однієї зі сторін договір страхування оформлюється у письмовому вигляді протягом 2 (двох) робочих днів з моменту отримання такої вимоги та підлягає підписанню та проставляння печатки (у разі наявності) кожною зі сторін. У випадку, якщо одна зі сторін відмовляється від підписання такого договору страхування, такий спір розглядається у судовому порядку.

8.13.6. Договір страхування набирає чинності з часу та дати початку строку його дії, але не раніше моменту сплати страхового платежу в повному розмірі, якщо інше не передбачено Офертою чи договором страхування.

8.13.7. Після здійснення акцепту та набрання договором страхування законної сили Клієнт набуває статусу Страхувальника.

8.14. Договори страхування, укладені відповідно до п.8.13 цих Правил, вважаються такими, що укладені у письмовій формі із врахуванням вимог порядку укладення договорів страхування, визначених Законом України "Про страхування" та цими Правилами."

В цьому документі прошито, пронумеровано
та скріплено печаткою

3 (три) аркуші

Генеральний директор СК "Перша"

Н.В.Безбах

